

Stalno slovensko gledališče

20. decembra 1968 predstavlja vazo prelomnico glede nadaljnje razvoja slovenske gledališke umetnosti v Italiji. Na ta dan je tržaški občinski svet sklenil, da ustanovi skupaj s tržaško pokrajinsko upravo in obstoječim društvom Slovensko gledališče s sedežem v Kulturnem domu v Trstu.

V pripravljani dobi za ta važen korak je društvo Slovensko gledališče razširilo število članov skulpturnimi in javnimi delavci iz vseh vrst vseh pomembnih občinskih formacij.

Prav tako je prišlo že prej do sporazuma, kdo bo od obstoječega društva postal odbornik bodočega Stalnega slovenskega gledališča. Društvo je na ta način omogočilo, da se vsi politični tokovi prevezajo odgovornost in odgovornost za njegovo redno delovanje, je prišlo do najsirovega zastopstva v samem društvu. SKGZ je izhajala iz načelnega stališča, da morajo biti udeleženi v vodstvu takega gledališča, ki prejema za svoje delovanje tudi s pomočjo javnih sredstev, vse politične formacije. Torej nobene omejitosti na dosedanje člane društva in pripadnike trenutne večine v občinskem in pokrajinskem svetu, torej nikakršne diskriminacijske opozicije.

Bistvene določbe statuta Slovenskega stalnega gledališča, ki je sad sporazuma, določajo, da bodo lokalne ustanove, tržaška občina, pokrajinska uprava in deželna Furlanija - Julijska krajina prispevale za vzdrževanje gledališča največ tretjino potrebnih sredstev. Pri tem ostajajo odprta vprašanja, kolikšna bo vsiljena državne podpore. Doležje je ta podpora znašala pet milijonov lir letno. Ta vsota se bo z novo situacijo, seveda, morala zvišati. Kajti spreminjen status gledališča se s pristopom javnih ustanov bistveno spreminja. Iz privatnega društva nastaja delno javna ustanova. Zaradi tega postajajo tudi odgovornosti in obveznosti države do gledališča večje. In v tem pogledu obstajajo pri vzdrževanju Stalnega gledališča v Italiji ločno določene obveznosti države, s tem da prispeva 60 odstotkov stroškov ob kritju ostalih 40 odst. iz blagajne lokalnih ustanov. Če se uveljavlja ta odnosa tudi pri Stalnem slovenskem gledališču, in imamo javno ustanovo, ki je priskrbi vsa pravila, da so priskrbi, posebno če upoštevamo, da je po statutu novega društva predsednik nadzornega odbora zastopnik ministrstva za turizem in privredne, bi moralo slovensko gledališče prejemati nekaj več kot 83 odstotkov stroškov iz javnih skladov.

Druška važna določba statuta je, da ima upravni svet 14 članov, od katerih je 11 članov obstoječega društva Slovenskega gledališča, ostale tri imenuje deželna, tržaška občina in občina. Predsednik upravne sveta bo član obstoječega društva, od treh podpredsednikov oostva dva zastopnika lokalnih ustanov. Tretji zastopnik javnih ustanov bo pa naveden član sveta. Druga važna ustanova lahko postanejo člani novega društva, če se za to glasujeta najmanj dve tretjini članov upravne odbora s pristankom predstavnika tržaške občine in pokrajine. Statut tudi določa, da morajo biti zastopniki javnih ustanov v novem društvu te osebe, ki popolnoma obvladajo slovenski jezik.

Sklep tržaškega občinskega sveta za pristop k novemu društvu Stalno slovensko gledališče je brez dvoma velike važnosti, hkrati pa prva stopnja k njegovi popolni približici, na katero ne bi smeli predolgo čakati.

Politični pomen tega sklepa je za slovensko manjšino pomemben, ker predstavlja po prvem priznanju, ki ga je dal julija 1964 socialistični minister A. Corona, s tem da je Slovenskemu gledališču priznal status primarne ansamble, nadaljnji korak k novemu društvu, kar Slovenski manjšini dobro terjamo. Druška važna določba statuta je, da morajo biti zastopniki javnih ustanov v novem društvu te osebe, ki popolnoma obvladajo slovenski jezik.

Imamo že dva primera, ki nas utrdjujejo v prepričanju, da more politična volja premagati še tako velike ovire. Pred štiri leti, ko je šlo za vključitev Slovenca v občinski odbor, je zmagnala politična volja, kljub burnemu nasprotovanju vplivnega tiska in

kljub cestnim demonstracijam in izrednim razpravam v zvezi s Slovenskim gledališčem, ki je tedaj omejeval zgolj na občinsko dvorano. Pa tudi tam je potekala v popolnoma drugačnem vzdušju brez dramatičnih pretresov. Nasprotovanje denice se je vsaj na zunaj omejilo predvsem na formalistične ugovore brez retoričnih in nacionalističnih izbruhov.

Tudi to je znak razvoja, ki hkrati terja in siliti tiste, ki imajo škarje in platno v rokah, da ukrepajo, in to hitreje, tudi na drugih za slovensko manjšino nerešenih področjih.

Socialistim in komunistim svetlovalci in drugi so v občinskem svetu to najostreje poudarili, kar ne bo smejo ostati brez primerne opombe.

Udeleženci glas Slovenske skupnosti za doslej večme je imel svojo težo, da so pogajanja v zvezi z ureditvijo statusa gledališča, v soglasju s programom sedanje občinske uprave, potekala hitreje, kakor bi v drugačnih okoliščinah. Tudi prispevek Slovenske skupnosti je skupaj s socialističnimi predstavniki, pri pogajanjih bil bistven. Upamo pa, da smo v političnem življenju pri nas že prešli fazo, ki je pogojevala kraskrenklo ukrep v prislovenskemu prebivalstvu z glasom v izvojenih svetih. Pozitivne premike smo zgoraj že omenili in ne bi želeli biti prevarani v svojem pričakovanju, da bi kdaj v bodočnosti tisti kraskrenki demokrati, ki danes zasopajo načena stališča glede pravic slovenske manjšine, ob morebitnem spremembi odnosu političnih sil v lokalnih svetih, ravnali jutri drugače.

Reči bomo, da pričakujemo zvestobo načelom pod vsakim pogojem, ne glede na glasove.

Slovensko gledališče v Trstu postaja torej javna ustanova, podobno kot slovenska šola. Zadolžni smo ob tem. Prav tako smo ponosni, da imamo gledališče, ponosni smo na njegovo zgodovino in umetniško raven. Če ga danes ne bi imeli prav takšnega, kakrni je, nam ga nihče ne bi podaril. Brez korenin, ki jih je tržaško gledališče poglajalo kot partizanska gverilska skupina, brez fizične obrambe njegovih predstav v prvih povojnih letih, brez trmaste volje, da ga obdržimo po razkolu pred dvajsetimi leti, brez velike požrtvovalnosti italijanskega, tehničnega osebja in vodstva samega gledališča, ne da bi stisnili zobe takrat, ko je grozilo, da bo šlo po zlu, brez neomajne zvestobe našega človeka gledališču in brez vztrajne prisotnosti zahtev po enakem ravnanju s slovenskimi kulturnimi ustanovami v italijansko-jugoslovanski mešani komisiji, bi se morali zadovoljiti z občasnimi gostovanji drugih gledališč v Kulturnem domu, če bi ga sploh imeli.

Tako imamo svoje, naše gledališče, ki raste iz naših tal, ki je nepredeljiva komponenta našega narodnega življenja, katerega žlahtno olajka, kulturno vrednoti in narodnostno krepi.

Slovenska kulturno gospodarska zveza in njene predhodnice, ki so bile nad gledališčem Slovencev v Italiji in mo bile ob strani v vsej burni in težki petindvajsetletni dobi poti, z zadoščenjem danes poudarjajo, da so opravile svojo dolžnost.

Vsa naša narodnostna skupnost bo pa morala bdieti odslej dalje, da bo to gledališče ostalo res slovensko, zvesto svojim tradicijam in splošnemu poslanstvu, ki ga sleherni gledališče mora imeti.

BORIS RACE

POTEM KO JE POSLANSKA ZBORNICA ZASEDALA TUDI V NEDELJO

Poslanci so izglasovali zaupnico Rumorovi vladi levega centra

Velesposlanik ZDA pri Nenniju - Tudi včeraj razne stavke; napovedane pa so tudi danes

RIM, 23. — Tudi poslanska zbornica, kakor že prej senat, je izglasovala zaupnico Rumorovi vladi. Rezultat glasovanja je bil takšen:

navzočih 300 glasovalci jih je 58 vzdrlžala sta se 2 potrebna večina 300 glasovali so »za« 351 glasovali so »proti« 247

Po odgovoru predsednika vlade so se zvrstile glasovne izjave, ki so jih dal Almirante (MSI), Covielle (FDIUM), Mitterdorfer (SVP), Biondi (PLI), Natta (KPT), Orilla (meov. levčar), Caravolo (PSIUP), Compagna (PRI), Orlandi (PSI) in Andreotti (KD). Predlog za zaupnico so podpisali trije predsedniki poslanskih skupin: Andreotti, Orlandi in La Malfa.

S posebnim poročilom je socialistična levica sporočila, da potrjuje svoje negativno stališče glede formule in program vlade, kot so njeni predstavniki napravili že v vodstvu stranke. Če so torej danes glasovali za vlado, so to naredili zgolj iz strankarske discipline.

V nedeljo popoldne se je sestala vlada, ki je med drugim sprejela zakonski načrt, s katerim naj bi se »predplačev« za visokošolske študente stanujejo v mestu univerze; od 360 na 400 tisoč. Če študentje niso iz mesta univerze. Po tem zakonskem načrtu se bo število študentov, ki so deležni te ugodnosti, znatno zvišalo.

Zunanji minister Nenni je danes sprejel velesposlanik ZDA H. Gardnetja Ackleya.

Od davi je v Sassariju splošna stavka iz protesta proti nastopu policije in karabinerjev med včerajšnjo demonstracijo pred trgovino Upm. Ta trgovina je ostala odprta, čeprav so sindikalne organizacije objavile stavko.

V Rimu je že zgodaj dopoldne

BREZHIBEN POTEK AMERIŠKEGA VESOLJSKEGA POLETA

„Apollo 8“ začne danes ob 11.08 krožiti okrog Lune

Včeraj ob 21.29 je zapustil gravitacijsko območje Zemlje

Frank Borman je prebolel želodčne motnje - Direkten televizijski prenos iz vesolja - Možnost «reševalne akcije» v bližini Lune

KAPE KENNEDY, 23. — «Apollo 8» brezhibno nadaljuje svoj vesoljski polet, ki ga bo jutri ponesel v neposredno bližino Lune. Borman, Lovell in Anders so ob 21.29, točno ob predvidenem času zapustili gravitacijsko območje Zemlje ter prekoračili točko, v kateri se privlačnost Zemlje in Lune medsebojno uničita. Hitrost vesoljske ladje, ki se je do te točke stalno manjšala, se je pod privlačno silo satelita začela ponovno večati ter bo dosegla v Lunini «periferiji» 9300 km na uro. Takrat bodo morali znova zmanjšati hitrost in se pripraviti na vstop v tirnico okrog Lune, ki jo bodo predvidoma desetkrat preleteli.

Jutri ob 7.08 (po italijanskem času) bo kapsula 20.270 km oddaljena od Lune, ob 11.08 pa bo začela krožiti najprej po začasnih eliptičnih tirnicah, nato pa po krožni tirnici v razdalji kakih 110 km od lune površine.

Posadka «Apolla» bo morala tedaj na stotinekrat fotografirati satelit, še posebno pa pet področij, ki so jih znanstveniki določili kot najprimernejša za pristaneke bodočih kozmonavtov na Luno. Te fotografije bodo nato primerjali s tistimi, ki so jih ponesle v preteklih ameriških in sovjetskih sondah «Lunar-orbiters» in «Lunika».

O brezhibnosti poleta priča delstvo, da so tudi danes, kot že včeraj, odpravljali predvideni manevri, s katerimi bi morali popraviti smer vesoljske ladje.

Tudi zdravstveno stanje kozmonavtov, ki je včeraj povzročilo tehnično v Cape Kennedy, nemalo preglašuje, se je danes znatno izboljšalo. Frank Borman je popolnoma prebolel želodčno infekcijo, ki ga je včeraj vse dan mučila in, ki je bila utemljena okoli še ostalih dva sopolnika, tako da se je že

zaučevala porajati bojazen, da bi se moral «Apollo 8» predčasno vrniti na Zemljo.

Ravnatelj poleta Glynn Lunney je danes zjutraj izjavil, da poteka vse odlično in da bo lahko prišlo do vključitve kapsule v Lunino orbito. Sem zares zadovoljen, je dejal. Zdi se, da se vesoljska ladja perfektno obnaša. Izrazil je tudi zadovoljstvo, da so se kozmonavti znebili «vesoljske gripes».

Prisla je tudi do nekaterih neprijetiljav, ki so pa vsi nepomembni. Najprej so teletetrične naprave pokazale, da se neka zapora za ohlajevanje ne zapira pravilno, vendar ne bi smelo to dejstvo povzročiti večjih težav. Pomeje je Lovell poročal o drugi težavi: delal je, da je zrak v kabini precej mrzel, vendar je dodal, da ni v tej zvezi nobenih problemov. In se tretji zapletiljav: dve okenci kabine sta iz neznanih razlogov zasenčeni, tretjo pa pokriva plast ledu. To bi lahko povzročilo težave pri fotografiranju Lune, ko bo jutri «Apollo» letel okrog nje. Vsekakor pa sta dve prednji okni čisti.

Ameriški tehniki se sicer trudijo, da bi primerno porazdelili po celotni površini ladje zelo nizke temperature medvezdeznega prostora (156 stopinj pod ničlo) in vročino, ki prihaja od sonca (121 stopinj nad ničlo). Zato se «Apollo 8» počasni vrtil okoli svoje osi s hitrostjo enega obrata na uro.

V zvezi z zdravstvenim stanjem Borman, Lovella in Andersa so zdravniki na Zemlji sporočili, da jih zadovoljivo, da pa kozmonavti ne pijejo in ne jedo v predvideni meri in da nekoliko premalo spijo. Vsekakor pa je položaj, kot smo že dejali, znatno boljši od včeraj. Iz opazovalnega centra v Boudmou v Colorado so sporočili, da niso od trenutka izstrelitve «Apolla» zabeležili na soncu nobene znatne ekzolozije. Te ekzolozije povzročajo tako imenovane sončne madeže in so vir izžarevanja, ki bi utegnili povzročiti kozmonavtom hude posledice. Črna začetna magnetne sile, oziroma za izstrelitev podatimskih celic ali protonev z visoko energijo, ki potujejo s hitrostjo luči. Nevarnost tovrstnih izžarevanj je pa še vedno prisotna in se veča z oddaljenostjo vesoljske kapsule od Zemlje. Kozmonavti so sicer opremljeni s posebnimi kombinacijami, ki naj bi jih ščitili pred njimi, vendar so posebno sovjetski znanstveniki večkrat poudarili nevarnost sončnega izžarevanja za človeški organizem.

Tudi danes je bil na sporedni direkti televizijski prenos iz vesoljske ladje. Za ves čas prenosa je bila televizijska kamera naprjena proti Zemlji, katere zgornji del je bil v temi noči, spodnji pa obžarjen od sonca in delno prekrit z velikimi oblaki. Dovolj jasno je bilo videti večji del ameriške celine in del severnega tečaja. Ob trenutku prenosa je bil «Apollo 8» približno 320 tisoč km oddaljen od Zemlje, ko so bili kozmonavti že 55 ur v vesolju.

Za televizijske prenose, kot tudi za stik z Zemljo, služi izredno zapleteno omrežje, ki obsega štiriinšest postaj na Zemlji, štiri ladje, šest reaktivskih letal, sto elektronskih «computerjev» in dva umetna satelita. Naprave, ki so nameščene v kabini «Apolla», pošiljajo vsak trenutek na Zemljo podatke o pritisku in temperaturi v vesoljni ladji, o poteku poleta in položaju kapsule ter celo o srčnih utripih, ritmu dihanja in temperaturi kozmonavtov, tako da dobivajo zemeljske postaje preko 5000 podatkov na sekundo. Elektronske naprave nato razmestijo podatke po raznih sredstvih, kjer jih potrebujejo in povzamejo potrebne ukrepe.

Za direktni stik z «Apollom» skrbi več anten različnega tipa. Največje, katerih remer meri okrog 25 metrov, so v bližini Madrida, v Goldstone v Kaliforniji in v Camberri v Avstraliji. Nameščene te antene dovoljujejo, da je vesoljska ladja kljub kroženju Zemlje vedno v območju ene od njih. Ta stik pa se bo prekiniti za nekaj časa jutri, ko bo «Apollo» letel okrog Lune, in sicer takrat, ko bo opravil del tirnice, ki je za satelitom Pri vsaki tirnici bo stik prekinit za kakih 40 minut.

Ravnatelj inštituta za satelite in vesoljsko raziskavo v Bochumu v Porurju (ZRN) Heinz Kaminski je danes izjavil, da bi iz Sovjetske zveze lahko priskočili na pomoč kozmonavtom, v primeru, da bi se ti osebe zgoznela. Čeprav je odloženosti iz njenega gravitacijskega območja. Po izjavah Kaminskega so sovjetski znanstveniki že pripravili vesoljsko ladjo, ki bi lahko poletela proti Luni, se po potrebi približala «Apollu» in rešila kozmonavte ter se nato vrnila na Zemljo.

MILAN, 23. — Na zahodni tangleantski cesti je prišlo pri 19 km do hude nesreče. V megli se je zaletelo več avtomobilov, med katerimi je bila tudi neka avtocesta. Nastal je požar, v katerem so tri osebe zgoznela. Četrta je iz svojega življenja, ko je stopila v službo vozila in si hotela ogledati škodo na svojem avtomobilu. Pri nadaljnjih stavljenih in tudi močnih trenjenjih se je ubila še peta oseba. Mnogo pa je ranjenih. Razen tega je zgorela cela vrsta avtomobilov, ki so bili v bližini. Mnogo oseb se je rešilo tako, da jim je uspelo pravočasno skočiti iz avtomobila. Vrsta avtomobilov, tudi poškodovanih, je dolga več kilometrov.

Ponovni sestanek Gromiko-Naser

KAIRO, 23. — Sovjetski zunanji minister Andrej Gromiko, ki se od sobote mudi na prijateljskem obisku v Kairu, se je danes ponovno sestel s predsednikom ZAR Naserjem. Na sestanku so bili prisotni vrhovni poveljniki egiptovske vojske general Fawzi, zunanji minister Riad, velesposlanik ZAR v Moskvi Ghalab, sovjetski namestnik zunanjeje ministra Semionov in velesposlanik SZ v Kairu Vinogradov.

Že včeraj je imel Gromiko v Naserjem peturni razgovor. Pred današnjim sestankom pa se je sovjetski zunanji minister srečal z jordanskim velesposlanikom v Kairu E. Amerijem.

43 mrtvih na Madžarskem pri železniški nesreči

BUDIMPEŠTA, 23. — Poročilo madžarskih železnice navaja, da je bilo pri železniški nesreči včeraj ob 17. uri kakih trideset kilometrov od Budimpešte 43 mrtvih in medtem ko je čez 50 ranjenih. Med mrtvimi je več otrok.

prature medvezdeznega prostora (156 stopinj pod ničlo) in vročino, ki prihaja od sonca (121 stopinj nad ničlo). Zato se «Apollo 8» počasni vrtil okoli svoje osi s hitrostjo enega obrata na uro.

V zvezi z zdravstvenim stanjem Borman, Lovella in Andersa so zdravniki na Zemlji sporočili, da jih zadovoljivo, da pa kozmonavti ne pijejo in ne jedo v predvideni meri in da nekoliko premalo spijo. Vsekakor pa je položaj, kot smo že dejali, znatno boljši od včeraj.

Iz opazovalnega centra v Boudmou v Colorado so sporočili, da niso od trenutka izstrelitve «Apolla» zabeležili na soncu nobene znatne ekzolozije. Te ekzolozije povzročajo tako imenovane sončne madeže in so vir izžarevanja, ki bi utegnili povzročiti kozmonavtom hude posledice. Črna začetna magnetne sile, oziroma za izstrelitev podatimskih celic ali protonev z visoko energijo, ki potujejo s hitrostjo luči. Nevarnost tovrstnih izžarevanj je pa še vedno prisotna in se veča z oddaljenostjo vesoljske kapsule od Zemlje. Kozmonavti so sicer opremljeni s posebnimi kombinacijami, ki naj bi jih ščitili pred njimi, vendar so posebno sovjetski znanstveniki večkrat poudarili nevarnost sončnega izžarevanja za človeški organizem.

Tudi danes je bil na sporedni direkti televizijski prenos iz vesoljske ladje. Za ves čas prenosa je bila televizijska kamera naprjena proti Zemlji, katere zgornji del je bil v temi noči, spodnji pa obžarjen od sonca in delno prekrit z velikimi oblaki. Dovolj jasno je bilo videti večji del ameriške celine in del severnega tečaja. Ob trenutku prenosa je bil «Apollo 8» približno 320 tisoč km oddaljen od Zemlje, ko so bili kozmonavti že 55 ur v vesolju.

Za televizijske prenose, kot tudi za stik z Zemljo, služi izredno zapleteno omrežje, ki obsega štiriinšest postaj na Zemlji, štiri ladje, šest reaktivskih letal, sto elektronskih «computerjev» in dva umetna satelita. Naprave, ki so nameščene v kabini «Apolla», pošiljajo vsak trenutek na Zemljo podatke o pritisku in temperaturi v vesoljni ladji, o poteku poleta in položaju kapsule ter celo o srčnih utripih, ritmu dihanja in temperaturi kozmonavtov, tako da dobivajo zemeljske postaje preko 5000 podatkov na sekundo. Elektronske naprave nato razmestijo podatke po raznih sredstvih, kjer jih potrebujejo in povzamejo potrebne ukrepe.

Za direktni stik z «Apollom» skrbi več anten različnega tipa. Največje, katerih remer meri okrog 25 metrov, so v bližini Madrida, v Goldstone v Kaliforniji in v Camberri v Avstraliji. Nameščene te antene dovoljujejo, da je vesoljska ladja kljub kroženju Zemlje vedno v območju ene od njih. Ta stik pa se bo prekiniti za nekaj časa jutri, ko bo «Apollo» letel okrog Lune, in sicer takrat, ko bo opravil del tirnice, ki je za satelitom Pri vsaki tirnici bo stik prekinit za kakih 40 minut.

Ravnatelj inštituta za satelite in vesoljsko raziskavo v Bochumu v Porurju (ZRN) Heinz Kaminski je danes izjavil, da bi iz Sovjetske zveze lahko priskočili na pomoč kozmonavtom, v primeru, da bi se ti osebe zgoznela. Čeprav je odloženosti iz njenega gravitacijskega območja. Po izjavah Kaminskega so sovjetski znanstveniki že pripravili vesoljsko ladjo, ki bi lahko poletela proti Luni, se po potrebi približala «Apollu» in rešila kozmonavte ter se nato vrnila na Zemljo.

MILAN, 23. — Na zahodni tangleantski cesti je prišlo pri 19 km do hude nesreče. V megli se je zaletelo več avtomobilov, med katerimi je bila tudi neka avtocesta. Nastal je požar, v katerem so tri osebe zgoznela. Četrta je iz svojega življenja, ko je stopila v službo vozila in si hotela ogledati škodo na svojem avtomobilu. Pri nadaljnjih stavljenih in tudi močnih trenjenjih se je ubila še peta oseba. Mnogo pa je ranjenih. Razen tega je zgorela cela vrsta avtomobilov, ki so bili v bližini. Mnogo oseb se je rešilo tako, da jim je uspelo pravočasno skočiti iz avtomobila. Vrsta avtomobilov, tudi poškodovanih, je dolga več kilometrov.

Ponovni sestanek Gromiko-Naser

KAIRO, 23. — Sovjetski zunanji minister Andrej Gromiko, ki se od sobote mudi na prijateljskem obisku v Kairu, se je danes ponovno sestel s predsednikom ZAR Naserjem. Na sestanku so bili prisotni vrhovni poveljniki egiptovske vojske general Fawzi, zunanji minister Riad, velesposlanik ZAR v Moskvi Ghalab, sovjetski namestnik zunanjeje ministra Semionov in velesposlanik SZ v Kairu Vinogradov.

Že včeraj je imel Gromiko v Naserjem peturni razgovor. Pred današnjim sestankom pa se je sovjetski zunanji minister srečal z jordanskim velesposlanikom v Kairu E. Amerijem.

43 mrtvih na Madžarskem pri železniški nesreči

BUDIMPEŠTA, 23. — Poročilo madžarskih železnice navaja, da je bilo pri železniški nesreči včeraj ob 17. uri kakih trideset kilometrov od Budimpešte 43 mrtvih in medtem ko je čez 50 ranjenih. Med mrtvimi je več otrok.

MA TOVARIŠKEM SREČANJU V KULTURNEM DOMU

Nadvse prisrčna proslava 25-letnice Partizanskega dnevnika in njegovega naslednika Primorskega dnevnika

Pozdravni nagovori odgovornega urednika Stanislava Renka, graditelja partizanske tiskarne Borisa Raceta, predsednika SKGZ Gorazda Vesela ter predsednika Društva časnikarjev Slovenije Jake Štularja

V nedeljo dopoldne je bilo v mali dvorani Kulturnega doma v Trstu veliko slavlje ob proslavi 25-letnice Partizanskega dnevnika in njegovega naslednika Primorskega dnevnika. Zbrali so se mnogi tovariši iz raznih krajev, ki so med osvobodilnim bojem z veliko požrtvovalnostjo in neustrašnostjo pisali, tiskali in razširjali slavni Partizanski dnevnik, ki je dan za dnem spodbujal naše ljudi, da so vztrajali v hudem nemškem boju, ki je slovenskemu narodu prinesel končno svobodo.

Zbrali so se številni bralci Primorskega dnevnika, poštvalci raznašalci in v veliki meri vsi, ki kakor koli skrbijo, da Primorski dnevnik izhaja ter da vsak dan prihaja med naše ljudi.

Navzoče je v kratkem nagovoru pozdravil odgovorni urednik Primorskega dnevnika Stanislav Renko, kakor sledi:

Dragi tovariši in dragi tovariši, ki ste nas počastili s svojim prihodom na to naše tovariško srečanje in prišli v ta naš prepleti kulturni dom v tako lepem številu. Kot odgovornemu uredniku Primorskega dnevnika, ki je v maju letu 1945 postal naslednik slavnega Partizanskega dnevnika, mi je častna dolžnost, da vas vse prav pristoječno pozdravim in vam zaželim, da bi v teh nekaj urah doživeli resnično tovariško srečanje.

Sedaj pa mi dovolite, da se prav posebej pozdravim vse tiste tovarise in tovarišice, ki so sodelovali pri urejanju, tiskanju in širjenju Partizanskega dnevnika. Prvo, to je drugo, predvsem pa tretje, to je širjenje, je bilo pred 25, 24 in 23 let med vojno skoro vedno zelo težavna zadeva in v naši jubilejni številki boste lahko brali o nekaterih primerih tovarišev in tovarišic, ki so pri izvrševanju svojih dolžnosti dali tudi mlado življenje. Zato je prav, da se jim — in med njimi naj omenim vse enega izmed urednikov prve številke, ki je izšla 26. novembra 1943, in toliko poznejših števil, tovarisa Martina prof. Kocalja — da se torej vse naših padlih ali pa pozneje umrlih tovarišev in tovarišic že ob začetku našega srečanja spomnimo in počastimo njihov spomin ter spomin vseh tistih, ki so skrbeli že prej za illegalen slo-

venski tisk (Pinko Tomazič, Budin in drugi) z enominutnim molkom Slava jim!

Od živih urednikov prve številke pa je med nami tovariš France Vreg-Mile. Pozdravljam oba predstavnika naše matične Jugoslavije (Nadaljevanje na 6. strani)

Po še nepopolnih podatkih je bilo v neredih poškodovanih več oseb, med njimi tudi štiri milijoni. Od teh eden težje. Demonstranti, med katerimi so bili vedno mišinci, dišaki in učenci srednjih in osnovnih šol, so opustili več trgovin in delavnic, potniških avtomobilov, stavbo komercialne banke, v kateri so uradi občinskega komiteja Zveze komunistov, zvezne konference Socialistične zveze in sindikata. Med demonstracijami so se silili tudi streli iz revolucije, podobno kot sinoči po 21. uri, ko so se demonstracije pričele, in sicer z izgovorom, da je fotograf Janevski skušal s krojaške delavnice nekoga Albanca sneti albanske zastave. Demonstranti so najprej opustili fotografirati atelje Janevskega, zatem pa se prostore hotela Tetovo, v katerem se je baje Janevski skrli. Red je bil vzpostavljen danes zvečer, ko je predsednik občine izdal odlok o prepovedi demonstracij.

Tudi na Kosovem je položaj še vedno napet, številni študentje albanske narodnosti v znak protesta zaradi aretacije njihovih tovarišev, ki so sodelovali v šovinističnih demonstracijah novembra meseca, bojkotirajo predavanja na fakultetah. Po vesteri dopisnika Politikes iz Prištine tudi posamezne osnovne organizacije Zveze komunistov ne sponžujejo sklepa izvršnega komiteja pokrajine in ne podvezajo ukrepov proti članom Zveze komunistov, ki so sodelovali v nedavnih demonstracijah. Pretekli čen-

trtek in petek je večja skupina študentov albanske narodnosti ponovno bojkotirala predavanja na pravni in filozofski fakulteti v Prištini. Dekan filozofske fakultete je zagrozil, da bodo podvrženi stroge ukrepe proti vsem, ki bodo nadaljevali bojkotiranje predavanj.

Na nedavni seji osnovne organizacije Zveze komunistov v Podujevu so od 40 članov Zveze komunistov samo trije glasovali za izključitev člana Zveze komunistov, ki je sodeloval v zadržanih demonstracijah. Ti pojavi, ugotavlja «Politikas», niso izolirani, temveč so del dobro pripravljene organizirane taktike, katere namen je vzdrževati napeto ozračje z namenom, da bi se povzročili novi incidenti.

Veliko priznanje jugoslovanskemu zdravniku

BEOGRAD, 23. — Svetovna zdravstvena organizacija je ponudila jugoslovanskemu zdravniku Dr. Borislavu Markoviću iz Gnilane na Kosovem polju, veliko finančno pomoč za nadaljevanje njegovega raziskovanja na področju odkrivanja povzročitelja bolezni nehranice. Dr. Marković je po večletnem raziskovanju ugotovil, da so povzročitelji te nevarne bolezni, za katere večina posledic medicina doslej še ni našla ustreznega zdravila in ki se po navadi konča s smrtjo, silikati, in je s tem pobli dosedanjemu teorijo, po kateri naj bi povzročitelji bili nekatere kovine oziroma virusi. V svojih znanstvenih delih, ki so bila objavljena v številnih inozemskih zdravstvenih časopisih, in Dr. Marković na podlagi lastnih raziskovanj dokazal, da so legla te nevarne bolezni v granitnih stebnah iz katerih voda izpira silikate in jih nato na način preko pitne vode prihajajo do organizma človeka. Odkritje Dr. Markovića je naletele na veliko zanimanje znanstvenih delavcev na svetu. Za njegovo ugotovitev se zanimajo tudi medicinski inštituti v ZDA, na Japonskem, v Kanadi, Italiji, Veliki Britaniji, na Švedskem in v drugih državah. Pred kratkim je v Bernu povabil Dr. Markovića na razgovor in mu po razgovoru v imenu svetovne zdravstvene organizacije ponudil finančno pomoč nad milijon dolarjev za nadaljevanje in sistematično izpopolnjevanje svoje znanstvene raziskovanja.

Danes, TOREK, 24. decembra
ADAM in EVA
Sonce vzhaja ob 7.44 ur, zatonje ob 16.25 ...

Prva seja novoizvoljenega predsedstva SKGZ
Solidarnost z borbo Opencev za jezikovno enakopravnost

PRIMORSKI DNEVNIK

Vreme vetera: Navpična temperatura 10,3, najnižja 5,1, ob 19, uri 8,5 stop, zračni tlak 1041,1 stalen, veter 2 km ...

Dr. E. Besednjaku v slovo

Dr. Besednjaku ni več namreč. Odšel je akva za vada, gre se s slovensko trobojnico na krsti, v imenu katere je delal in ...

zgodovine, zlasti zgodovine primorskih Slovencev.
Svet Slovenske skupnosti izreka globoko sožalje pokojnikovi gospe Zali, sordnikom ter številnim prijateljem in sodelavcem.

Obdaritev mladostniških bolnikov

Italijansko združenje za borbo proti mišični distrofiji (UIMDM) je obdarilo v Trstu in po vsej deželi vse mlade bolnike z denarjem, zdravili in igračkami, v nedeljo pa priredil v prostorih združenja na Opčinah božično kosilo za veliko skupino bolnikov iz Trsta.

ARETIRAN CESTNI PIRAT
Po trčenju v taksi je naglo pobegnil

V taksi, ki ga je po predoru v ul. D'Alviano vozil 30-letni sofer Luciano Porcelluzzi, se je večeraj zatekel vlek »mercedes« z evidencijsno tablico VIP-J-608, ki ga je vozil Dino Kalcic iz ul. T. Luciani 6.

SEJA TRŽAŠKEGA OBČINSKEGA SVETA
Potrjen najem elektronskega elaboratorja in odobren načrt za novo športno palačo

Na sinočnji seji tržaškega občinskega sveta so svetovalci obravnavali v glavnem dve vprašanji. Prvo je bilo na dnevnem redu vprašanje najema elektronskega elaboratorja znamke IBI 360/25, ki ga občina namerava uvesti v prostorih svoje uprave.

Trčenje avtomobilov med Opčinami in Repentabrom

Na osemi med Opčinami in Repentabrom se je večeraj pripetila lažja prometna nesreča. Fiat 500, ki ga je proti Repentabromu vozil 42-letni trgovec Carlo Lupo, se je zletel v fiat 1100, ki ga je prehitel.

OB IZIDU ROMANA
Alojz Rebula:
V SIBILINEM VETRU

vabi tržaška knjigarna na SREČANJE Z AVTORJEM danes, 24. t. m., ob 17. uri v svojih prostorih.
Na sporedu intervju z avtorjem in prost razgovor.

Čestitke in voščila ob 25-letnici «Partizanskega dnevnika»

«Partizanskemu — Primorskemu dnevniku ob 25-letnici uspešno delu, predanost in nenadomestljivo prisotnost povsod, kjer je slovenski človek živel in delal, se boril in delal za svoje narodne in človeške pravice. Naš pozdrav in voščilo naj gre vsem dosedanjim urednikom, sodelavcem in zvestim bralcem.
Predsednik in tajnik SPZ
Vlado Turina»

V NEDELJO POPOLDNE NA OPČINAH OB 27-LETNICI SMRTI
Počastitev spomina petih junakov žrtev zločinskih fašističnih strelcev

Svečanost je začel v imenu domačih partizanov Danilo Štubelj, govorili pa so Bortolo Petronio, Dušan Lovriha in Licia Chersoani - Vsi so obsodili protislovenski izpad na Opčinah

Ob 27. letnici Vika Bobka, Ivana Ivančiča, Simona Kosa, Pinka Tomažiča in Ivana Vadrnala so v nedeljo popoldne številni antifasisti ponovno poravnali na opensko strelišče, na kraj, kjer je fašistični svinec pokosil pet mladih in toliko obetavnih življenj. Pred ploščo, ki spominja na njihovo veliko žrtvico, so zastopstva openskih partizanov Slovenske kulturno gospodarske zveze, borboskih organizacij ANPI, ANPIIA in FIAP ter tržaške federacije KPI položile vence.

Nato je Danilo Štubelj v imenu openskih partizanov začel žalno svečanost in v svojem nagovoru opozoril občinstvo, da ne smemo več grešiti, češ da so fašistične in podobne mirničarjske sile mrtve, saj smo priča dogajanjem ki nam dokazujejo, da temu ni tako.
Nato je omenil openski primer, primer farmacevte Metke Kacinove, ki je bila odpuščena iz službe, ker je z ljudmi v lekarni govorila po slovensko.

Govorniki na nedeljski spominski svečanosti

Zadeva farmacevte Metke Kacinove je bila tema govornikov, ki so spregovorili pozneje. Bortolo Petronio je najprej prikazal vzroke, ki so privedli do fašističnega zločina pred tolikimi leti na Opčinah, nato se je vprašal, kaj bi Pinko Tomažič, njegovi tovariši in vsi drugi, ki so v borbi proti fašizmu padli, videli, če bi ponovno ozivel? Govornik je nato naštel vse pridobitve, ki jih ni malo, vendar je tudi poudaril, da še ni zadovoljivo vsem zahtevam pri nas posebno ne vsem zahtevam po enakopravnosti Slovencev. Nato je nadaljeval: »In prav tu na Opčinah, sicer se zavedam, da posebno razdivjal in kjer je izvršil največ svojih zločinov, tu, kjer so Slovenci bolj kot kjerkoli doma, bi zaprepašeni videli, kako se je izvršilo dejanje, vredno le stare fašistične nestramosti, ko je bila iz lekarnice odpuščena namenaščevalka, ker je kot Blaginja je odprta danes ob 9.30 do 14. ure, zapira pa je za božič in sv. Stefan ter znova odprta 27. t. m.

POSEBNA ŠTEVILKA
Ob 50-letnici prihoda Italije bo izšla naslednja posebna številka revije «ZALVA» v izdaji Odbora bivših mladinskih društev.

Kino
Nationale 15.00 Walt Disney: «Il libro della giungla», Technicolor.
Grattacielo 16.30 «Riusciranno i nostri eroi a ritrovare l'amico misteriosamente scomparso in Africa?». A. Sordi, N. Manfredi.
Eden 16.00 «Serafino», A. Celentano, O. Piccolo, S. Urzi. Technicolor.
West 16.00 «C'era una volta il West», Henry Fonda, Claudia Cardinale. Technicolor.
Excelsior 15.30 «Amanti», Marcello Mastroianni, Faye Dunaway.
Prevedano mladini pod 14. letom.
Rita 16.00 «La peccora nera», Vittorio Gassman, Lisa Gastoni. Technicolor.
Alabarda 15.30 «Corri uomo, corri», Thomas Milian. Technicolor.
Moderno 16.00 «Il 2 pompieri», Franco Franchi in Ciccio Ingrassia. E. Santambrogio.
Filodrammatico 16.30 «Elvira Madigan», Pia Degermark, Tommy Berggren. Technicolor.
Aurora 16.30 «La scogliera del desiderio», E. Taylor, R. Burton. Technicolor.
Prevedano mladini pod 14. letom.
Cristallo 16.30 «Mayerling», O. Sharif.
Capitol 16.30 «Barbarella», Jane Fonda, Ugo Tognazzi. Technicolor.
Prevedano mladini pod 14. letom.
Impero 16.00 «Meglio vedova», Virna Lisi. Technicolor.
Vittorio Veneto 16.00 «Indovina chi viene a cena?».
Garibaldi — Danes zaprti. Jutri 15.00 «Il tigre», V. Gassman, Technicolor.
Astra 15.00 «Il sergente Rykes», Lee Marvin. Technicolor.
d'ale 16.00 «Niente rose per OSS 117», Margaret Lee, C. Junger, R. Hossen. Technicolor.
Abbatia 16.00 «Al di là della legge», Le Van Clief, A. Sabato, G. Granada. Technicolor.

Mali oglasi
GOSPODINJO srednjih let iste nujnosti avtorizacija družba telefonirati 65-648 ob 17. ure dalje.

Tvrdba MALLARDI & Co. se pridružuje globoki žalosti tvrdice INTEREUROPA ob nenadni in prerani smrti njenega generalnega direktorja

DARKA VOLKA
Pogreb pokojnika je bil večeraj iz glavnega sedeža Inter-europe na koprsko pokopališče.

ZAHVALA
Toplo se zahvaljujemo vsem, ki so z nami sočustvovali in spremljali na zadnji poti našo drago mamo in nono

URSULO KRIZMANČIČ
(Poževa)
Posebna zahvala prečastitim gospodom župnikom iz Bazovca, Trebnj in z Opčin, darovalcem cvetja ter vsem, ki so postili njen spomin.
Družina KRIZMANČIČ
Bazovca, 24. decembra 1968.

SMUČARSKI IZLET
v Kranjsko gorje

z bivanjem v hotelu «Prisanka». Na razpolago je le omejeno število mest.
Prijava in informacije pri Aurori, Ul. Ciceronea 4, telefon 29243.

ZIMOVANJE V ZGORNJIH GORJAH PRI BLEDU
Prosimo vse prijavitelje za zimovanje v Zgornjih Gorjah, da čimprej poravnajo oskrbnino za zimovanje in s tem dokončno potrdijo svojo udeležbo. Na razpolago je nekaj mest. Vsi tisti, ki se nameravajo zimovati udeležiti, naj se čimprej javijo.

Včeraj-danes
ROJSTVA, SMRTI IN POROKE
Dne 23. decembra 1968 se je v Trstu rodilo 11 otrok, umrlo je 27 oseb.
UMRLI SO: 46-letni Bruno Kovčec, 73-letna Anna Pikanich vd. Boscetti, 88-letna Franca Musec, 63-letni Vladimir Hrovat, 87-letna Egle Balteri por. Liceni, 55-letni Giovanni Motta, 81-letni Gastone Giachelli, 74-letna Amalia Tognari por. Indrigo, 62-letna Lucia Lorenzini por. Botteghelli, 80-letna Gisella Giobbi por. Corletti, 65-letni Giuseppe Boschi, 92-letna Emilia Silvestrini vd. Tebja, 79-letna Berta Evers, 86-letni Giuseppe Zorretti, 43-letni Paolo Delmarco, 69-letni Tomaso Costanzo, 59-letni Onorina Skerf por. Sestari, 81-letna Giovanna Iuretic vd. Dell'Angelo, 76-letni Gioacchino Schivza de Schivzofhen, 63-letni Giacomo Marson, 82-letna Fernanda Salvagno vd. Turk, 89-letni Eremegildo Stener, 59-letna Rosella Lo Russo, 82-letna Fiorenza Bonini, 71-letna Giuseppeina Coccollo vd. Figlioli, 71-letna Lucia Strifani vd. Runtli, 74-letni Engelbert Besednjak.

DNEVNA SLUŽBA LEKARN
(od 13. do 16. ure)
All'Angelo d'Oro, Trg Goldoni 8.
Vipolla, Ul. Belloggio 4. Marchio, Ul. Giannacca 14. Miani, Drevored Miramar 17. Barkovlje.

NOCNA SLUŽBA LEKARN
(od 19.30 do 3.30)
Dr. Gmelner, Ul. Giulia 14. Carron, Largo Sonnino 4. INAM Al Cedro, Trg Oberdan 2. D'Ambrosi, Ul. Zorutti 19/c.

Darovi in prispevki
Ob 25-letnici Partizanskega dnevnika daruje Rozina Bojce Vivante 5000 lir za Primorski dnevnik. — Namesto cvetja na grob pok. Ursule Krizmančič daruje Anka Luketova 1000 lir za Dijaško matico. — Ob jubileju Partizanskega dnevnika daruje Cezar 1000 lir za Dijaško matico. — V počastitev spomina pok. dr. Engelberta Besednjaka daruje Just Colja 2000 lir za Dijaško matico, 2000 lir za sklad Sergio Tončiča in 2000 lir za Slovensko dobrodelno društvo. — V spomin Ivana Marje Krjala daruje Zena Kristina in hčerka Ljudmila 3000 lir za Dijaško matico. — V počastitev spomina dr. E. Besednjaka daruje S. Perot 2500 lir za revijo «ZALVA» in 2500 lir za Bor. V počastitev spomina Dora Volka, direktorja Intereurope daruje firma INTERMAR 5000 lir za Glasbeno matico. — V spomin pok. Drejta Kržana daruje S. Perot 2500 lir za Dijaško matico.

Slovensko gledališče v Trstu
Kulturni dom
V četrtek, 26. t. m. ob 16. uri
DANILO GORINSEK
RDEČA KAPICA

vesela pravljica v treh dejanjih
Scenograf: Demetri Celj
Kostumograf: Anja Dolčevca
Glasba: Aleksander Vodopivec
Režiser: JOZKO LUKES

Potovalni urad Aurora priredi 5. in 6. januarja 1969
smučarski izlet v Kranjsko gorje

z bivanjem v hotelu «Prisanka». Na razpolago je le omejeno število mest.
Prijava in informacije pri Aurori, Ul. Ciceronea 4, telefon 29243.

ZIMOVANJE V ZGORNJIH GORJAH PRI BLEDU
Prosimo vse prijavitelje za zimovanje v Zgornjih Gorjah, da čimprej poravnajo oskrbnino za zimovanje in s tem dokončno potrdijo svojo udeležbo. Na razpolago je nekaj mest. Vsi tisti, ki se nameravajo zimovati udeležiti, naj se čimprej javijo.

Komisija za doraščajočo mladino pri SKGZ

Včeraj-danes
ROJSTVA, SMRTI IN POROKE
Dne 23. decembra 1968 se je v Trstu rodilo 11 otrok, umrlo je 27 oseb.
UMRLI SO: 46-letni Bruno Kovčec, 73-letna Anna Pikanich vd. Boscetti, 88-letna Franca Musec, 63-letni Vladimir Hrovat, 87-letna Egle Balteri por. Liceni, 55-letni Giovanni Motta, 81-letni Gastone Giachelli, 74-letna Amalia Tognari por. Indrigo, 62-letna Lucia Lorenzini por. Botteghelli, 80-letna Gisella Giobbi por. Corletti, 65-letni Giuseppe Boschi, 92-letna Emilia Silvestrini vd. Tebja, 79-letna Berta Evers, 86-letni Giuseppe Zorretti, 43-letni Paolo Delmarco, 69-letni Tomaso Costanzo, 59-letni Onorina Skerf por. Sestari, 81-letna Giovanna Iuretic vd. Dell'Angelo, 76-letni Gioacchino Schivza de Schivzofhen, 63-letni Giacomo Marson, 82-letna Fernanda Salvagno vd. Turk, 89-letni Eremegildo Stener, 59-letna Rosella Lo Russo, 82-letna Fiorenza Bonini, 71-letna Giuseppeina Coccollo vd. Figlioli, 71-letna Lucia Strifani vd. Runtli, 74-letni Engelbert Besednjak.

DNEVNA SLUŽBA LEKARN
(od 13. do 16. ure)
All'Angelo d'Oro, Trg Goldoni 8.
Vipolla, Ul. Belloggio 4. Marchio, Ul. Giannacca 14. Miani, Drevored Miramar 17. Barkovlje.

NOCNA SLUŽBA LEKARN
(od 19.30 do 3.30)
Dr. Gmelner, Ul. Giulia 14. Carron, Largo Sonnino 4. INAM Al Cedro, Trg Oberdan 2. D'Ambrosi, Ul. Zorutti 19/c.

Darovi in prispevki
Ob 25-letnici Partizanskega dnevnika daruje Rozina Bojce Vivante 5000 lir za Primorski dnevnik. — Namesto cvetja na grob pok. Ursule Krizmančič daruje Anka Luketova 1000 lir za Dijaško matico. — Ob jubileju Partizanskega dnevnika daruje Cezar 1000 lir za Dijaško matico. — V počastitev spomina pok. dr. Engelberta Besednjaka daruje Just Colja 2000 lir za Dijaško matico, 2000 lir za sklad Sergio Tončiča in 2000 lir za Slovensko dobrodelno društvo. — V spomin Ivana Marje Krjala daruje Zena Kristina in hčerka Ljudmila 3000 lir za Dijaško matico. — V počastitev spomina dr. E. Besednjaka daruje S. Perot 2500 lir za revijo «ZALVA» in 2500 lir za Bor. V počastitev spomina Dora Volka, direktorja Intereurope daruje firma INTERMAR 5000 lir za Glasbeno matico. — V spomin pok. Drejta Kržana daruje S. Perot 2500 lir za Dijaško matico.

Tvrdba MALLARDI & Co. se pridružuje globoki žalosti tvrdice INTEREUROPA ob nenadni in prerani smrti njenega generalnega direktorja

DARKA VOLKA
Pogreb pokojnika je bil večeraj iz glavnega sedeža Inter-europe na koprsko pokopališče.

ZAHVALA
Toplo se zahvaljujemo vsem, ki so z nami sočustvovali in spremljali na zadnji poti našo drago mamo in nono

URSULO KRIZMANČIČ
(Poževa)
Posebna zahvala prečastitim gospodom župnikom iz Bazovca, Trebnj in z Opčin, darovalcem cvetja ter vsem, ki so postili njen spomin.
Družina KRIZMANČIČ
Bazovca, 24. decembra 1968.

Z IZVOLITVIJO NOVEGA VODSTVA IN DELEGATOV

ZAKLJUČEN IV. KONGRES TRŽAŠKE FEDERACIJE KPI

Novi tajnik novega pomlajenega pokrajinskega komiteja je inž. Cuffaro - Vidali član nadzorne komisije - Resolucija o vprašanju slovenske manjšine

Z izvolitvijo novega pokrajinskega komiteja se je v nedeljo popoldne zaključil IV. kongres tržajske federacije KPI. Novi federalni komitej sestavlja 42 članov, med katerimi je tudi mnogo Slovencev in več mlajših. Na svoji prvi seji je federalni komitej izvolil novega tajnika, inž. Antonia Cuffaro. Na kongresu so bili izvoljeni tudi delegati na XII. vsedravnemu kongresu KPI, ki bo v Bologni v začetku februarja. Delegati so Antonia Cuffaro, Lino Crevatin, Donatelli Galliano in Slava Cebulec - Katra. Kongres se bodo udeležili kot polnoopravni udeleženci tudi bivši člani CK KPI Calabria, Baccicchi in Vidali. Kongres je med drugim izglasoval tudi dve resoluciji. Prva, strogo političnega značaja, obravnava splošna vprašanja mednarodnega in notranjega značaja. Tako je v resoluciji rečeno, da se tržajska federacija strinja s kritičnim stališčem KPI do sovjetske intervencije na Češkoslovaškem, odklanja pa se vsakršna oblika razpisov. O tržajškem gospodarstvu se potrjuje obveza KPI, da se bo borila za preporod tržajske industrije, ki naj se nadalje sloni na ladjedelstvu in «Sv. Markus». V zaključnem delu se potrjuje obveza do slovenske manjšine, o kateri je bila izglasovana posebna, daljša resolucija, ki bo predložena vsedravnemu kongresu v Bologni.

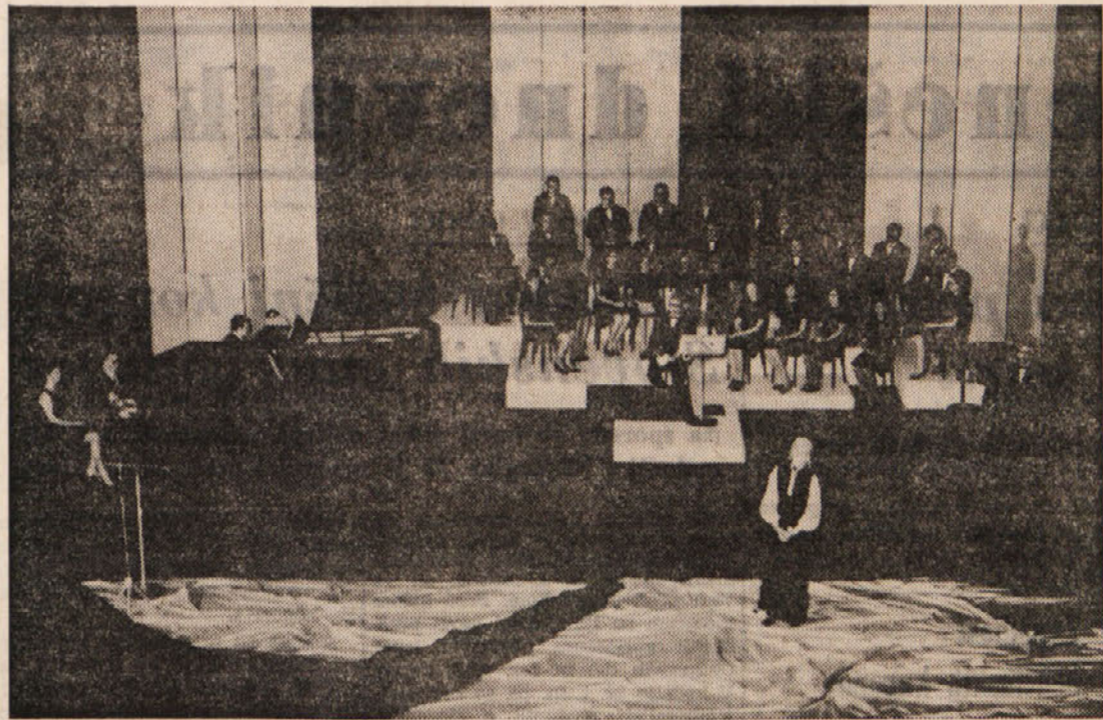
V tej resoluciji, ki to še posebej objavljena, je med drugim rečeno, da se v okviru socialistične perspektive v Italiji morajo rešiti vsa zgodovinska vprašanja demokracije, med temi tudi vprašanje slovenske narodne manjšine. Potrjuje se vloga države in napad na levi center, ker ni rešil bistvenih vprašanj.

Vzajem del resolucije je tudi v katerem se potrjuje velika važnost, ki jo ima za slovensko narodno manjšino živ in stalen odnos s slovenskim narodom, ki je dejavnik zboljšanja odnosov med ljudstvi. Odklanja se pa vsakršna interpretacija o reševanju vprašanih manjšin na osnovi reciprocitete med državami.

Manjšina lahko pripomore k iz-

Reški dnevnik posvečen gospodarskemu sodelovanju med Italijo in Jugoslavijo

Reški dnevnik «La Voce del Popolo» je posvetil zadnje nedeljsko številko problemom gospodarskega sodelovanja med Italijo in Jugoslavijo. Za 20 strani obsegaajoč priloško so napisali pozitivne besede italijanski minister za zunanjo trgovino Vittorio Colombo, gospodarski trgovinski ataše v Beogradu dr. Virgilio Gorga, italijanski ambasador v Beogradu dr. Folco Trabalza in drugi. Priloga, ki so jo objavili vs tesnem sodelovanju z italijanskim trgovinskim uradom v Zagrebu ter z italijanskim zavodom za zunanjo trgovino ICE, obravnava posebej sodelovanje med italijanskimi in jugoslovanskimi gospodarskimi krogi ob Jadranskem morju, na področju turizma ter trgovinsko izmenjavo v okviru splošnega meddržavnega in obstoječih obsežnih in drugih sporazumov. Posebno pozornost so sestavljajoč priloško posvetili prikazju skupnih zmogljivosti in specializiranih odsekov italijanskih in jugoslovanskih pristanišč na Severnem Jadranu in to predvsem Benetkam, Kopru in Trstu.

Pogled na oder Kulturnega doma med sobotno Cankarjevo proslavo, pri kateri so sodelovali mešani pevski zbor «Jacobus Gallus» pod vodstvom prof. Ubaldia Vrabe, člana SG Mira Sardočeva in Starešini, pevca Nora Janković in Ivan Suncin ter glasbenika Aleksander Vodopivec in Silvan Krizmančič. Slavnostni govor je imel Filibert Benedičič

V NEDELJO POPOLDNE V P. D. «IGO GRUDEN» V NABREŽINI

Lepa počastitev 25-letnice vstaje primorskega ljudstva

Govoril je Alojz Markovič - Zvonko, partizanske pesmi pa je pel moški zbor «Vasilij Mirk»

V nedeljo popoldne je nabrežinsko prosvetno društvo «Igo Gruden» z lepo svečanostjo proslavilo petindvajsetletnico vstaje slovenskega ljudstva na Primorskem. Predsednik društva Antek Terčon je predstavljal govornika Alojza Markoviča-Zvonko, ki je najprej povabil občinstvo k enominutnemu molku. Počasitvej spomina v soboto umrlega biseriga slovenskega poslanca Engelberta Besednjaka. Nato je Markovič v preprosti, a občutni in učinkoviti besedah poudaril njegovo ogromno škodo, ki nam jo je prizadelo dvojset let fašistične terorja, ki je bilo uničeno tisto velikansko bogastvo, ki so ga po letu 1963 ustvarili naši očeti in očetje naših očetov. Govornik je omenil razčet preko 650 slovenskih družin in zadržanih ustanov, ki so delovali pred letom 1914.

«Zato ni čuda - je nadaljeval Markovič - da je leta 1943 primorsko ljudstvo kot en sam človek nastalo in ne glede na svoje politične in socialne razmere zgrabilo za puško in delo v ilegali».

Markovič je tudi omenil velike žrtve, ki jih je terjala fašistična vladavina od Slovencev. Od 27.335

S proslavo 25-letnice vstaje v Nabrežini. Zgoraj pevski zbor «Vasilij Mirk», spodaj pogled na del udeležencev in dvoran p. d. «Igo Gruden»

le zaporne kazni, ki so jih razsodila zloglasna posebna sodišča, je bila ena tretjina namenjena Slovcem. Sodišča so tudi izdala 42 smrtnih obsodb, od katerih je bilo 31 izvršenih in katerih žrtve so bili tudi Nabrežinci.

V tem ogromnem boju - je še dejal Markovič - je treba najti naukov, ki naj veljajo še danes in ki jih mora posebno mladina razumeti. Denes so razmere drugačne, Slovenci nismo več podedeni grobemu nasilju in terorju, čeprav nam niso še priznane vse pravice, ki nam pritečejo. Da bo pa naš boj za doseglo del pravice učinkoviti, moramo kot pred petindvajsetimi leti pozabiti na razprte, na politična in osebnostna trenja. Samo z roko v roki, bratu brat, s skupno željo po boljši bodočnosti, bomo dovršili težke naloge, ki nas še čakajo. Zopet moramo najti duha bratstva in enotnosti, ki je bila značilna za osvobodilno vojno.

Svoje besede je govornik zaključil z občutnim vzklikom: «Naj živijo vstaje slovenskega ljudstva na Primorju!»

Na sporedu je bil nato nastop prošeško - kontovskega moškega

KJE BOMO SILVESTROVALI?

- HOTEL SLON - LJUBLJANA
HOTEL CENTRAL RIVIERA PORTOROŽ
HOTEL UNION - LJUBLJANA
HOTEL TRIGLAV KOPER
HOTEL ŽUŠTERNA - Tel. 21640
HOTEL «RIŽANA» V RIŽANI
HOTEL «PIRAN» V PIRANU
HOTEL PALACE PORTOROŽ
HOTEL RESTAVRACIJA
HOTEL «KRIŽMAN»
HOTEL RESTAVRACIJA

Urniki trgovin za praznike

Iz tajništva Slovenskega govejarskega združenja smo prejeli s prošnjo za objavo tle sporočilo: Pristojno odborništvo pri delni vladi je odredilo, naj trgovine med skorajšnjimi prazniki postujejo po naslednjem urniku: Čvetičarne bodo odprte vse nedelje od 20. do 31. decembra od 8. do 13. ure.

V TOREK, 24. decembra - božični predvečer: vse trgovine bodo smele podaljšati popoldanski delovni urnik do 21. ure. Trgovine z živili in slaščičarni bodo priele poslovali v popoldanskem času tudi eno uro pred rednim urnikom.

V SREDO, 25. decembra - božični vsi trgovine bodo zaprte, razen slaščičarn (8-13). Trgovine z živili in slaščičarni in sorodnih trgovin (8-21.30).

V ČETRTEK, 26. decembra, Stefanovo. Vse trgovine bodo zaprte, razen čvetičarn (8-13), slaščičarn in sorodnih trgovin (8-21.30).

V TOREK, 31. decembra: zadnji dan leta. Vse trgovine bodo lahko podaljšale popoldanski poslovni čas do 21. ure.

V SREDO, 1. januarja - Novega leta dan. Vse trgovine bodo zaprte, razen čvetičarn (8-13), slaščičarn in podobnih trgovin (8-21.30).

gradnji napredne družbe, izhajajoč iz stvarnih zahtev o svojih pravicah, na osnovi svoje organizacije, društvene dejavnosti in nezavisnosti na kulturo, ki je dejavnik družbenega napredka.

V novi federalni komitej so bili izvoljeni: Baccicchi, Bernedici Marija, Burlo G., Burlo J., Calabria, Cattolar, Colli, Crevatin, Cuffaro, Gracco, Štoka Slavoljub, Godnič Jan, Supančič F., Bordon, Kodrič Dušan, Saranz, Inwinkl, Švara German.

V kontrolno komisijo: Gombač Franc, Cattolar, Millo, Bravin, Benčan, Fosolin, Zebec Armida, Vidali Vittorio, Padovan Lucijan, Fratolongo M., Criscenti, Cebulec Slava-Katra, Baiss Egidij.

Dve hudi nedeljski prometni nesreči V nedeljo zjutraj je slana, ki se je spustila ponoči, zmrznila in prekrila nekatere kraške ceste z neopazno ledeno tančico. Ta je bila kriva hujše prometne nesreče pri zrušenju naseđu na Opčinah. Po Trbiški cesti se je peljal proti Sestlanu avto vrste fiat 1100/R, v katerem sta bila zakonca Doz. Severino in Vittoria, s sestro Aurelio vd. De Napoli. Zakonca stanujeta v Ul. Pissa 98, sestra pa na Stari listični cesti 98.

Severino Doz je vozil s precejšnjo naglico, ki je tudi razumljiva, saj je vozil po avtocesti, ki je v prvih nedeljskih jutranjih urah

Kava skozi Trst

V skladu s sklepom Mednarodnega sveta za kavo z dne 12. septembra letos, je ministarstvo za zunanjo trgovino te dni izdalo dovoljenje za uvoz 17.424 stovov surove kave iz držav, ki niso članice mednarodnega sporazuma za kavo, in katerim Italija priznava urodnost uvoznih spiskov «A» in «B». Omenjeno količino kave bo do uvoza v razdobju 1. oktobra 1968 - 30. septembra 1969, in sloer v polletnih obdobjih, in to čez tržaško carinarnico. Dober del tega blaga bo prišlo na italijansko ozemlje čez tržaško carinarnico: ministarstvo je namreč odredilo, naj se v vsakem polletju (to je najprej v polletju 1. oktobra 1968-31. marca 1969, nato pa v drugem polletju od 1. aprila do 30. septembra 1969) uvozi čez tržaško carinarnico po 3.500 stovov kave. Enako količino bo italijansko tržišče uvozilo čez genovsko carinarnico, preostalih 3.424 stovov pa bodo uvožili čez neposredno carinarnico. Carinarnice si bodo po potrebi lahko izmenjevale del predpisanih kontingentov.

KRAŠKA KORENINA «PRI ŽUPANOVH»

Anton Milič v Briščikih je dočakal svojo 90-letnico

Jubilant še vedno dela doma in redno prebira naš Primorski dnevnik, ki ga že dolgo let prodaja

Pri Briščikih šteje 10, po domače «Pri Miličih», ali po starem «Pri županovih», praznuje danes v krogu svojih sinov in vnukov 90-letje od rojstva Anton Milič. Čestitkam in voščilom otrok, vnukov in prijateljev se pridružuje Primorski dnevnik z željo, da bi ga še dolgo let zdravje in čilega števil med naše zveste čitatelje in prijatelje. Naš slavljence namreč že dolgo let prodaja Primorski dnevnik pri Briščikih in ga bere vsak dan, odkar izhaja.

Anton Milič je krepka kraška korenina. Ko ga vidite, mu ne bi je spustila ponoči, zmrznila in prekrila nekatere kraške ceste z neopazno ledeno tančico. Ta je bila kriva hujše prometne nesreče pri zrušenju naseđu na Opčinah. Po Trbiški cesti se je peljal proti Sestlanu avto vrste fiat 1100/R, v katerem sta bila zakonca Doz. Severino in Vittoria, s sestro Aurelio vd. De Napoli. Zakonca stanujeta v Ul. Pissa 98, sestra pa na Stari listični cesti 98.

IZ TRŽAŠKIH SODNIH DVORAN

Z revolverjem in nožem v žepu so ga prijeli pred hišo ljubimke

V neki gostilni je grozil, da bo napravil konec nevzdržnemu stanju - Obsojen na 10 mesecev

Pred tržaškim kazenskim sodiščem (predsednik Corsi, tožilec Brenci, zapisnikar Chiarelli) je bila večeraj obravnava pr 23-letnemu Simeonu Milotiču, ki je sicer rojen v neki vasi blizu Pulja, a stanuje sedaj v Ul. Martiri della Libertà št. 5.

Simeone Milotič je znan policijskim in sodnim oblastem že dalj časa. Leta 1963 je bil zapleten v neki proces, ki je zadeval večjo skupino mladeničev, ki so bili obtoženi ropu in raznih drugih prekrškov. Tedaj so sodniki nalozili Milotiču dve leti, 2 meseca in 20 dni zaporu.

Zdi pa se, da ga razsodba oziroma kazen nista spametovala, kajti v juliju leta je spet prišel v roke pravici, čeprav to pot ni šlo za rope ali tatvine, temveč za nekoliko «plemenitejše nagibe». Milotič, ki je še razmeroma zelo mlad, je spoznal neko žensko, ki pa se je ukvarjala s prostitucijo. Baje je zahteval naj se dekle odzove svojemu «poklicu» in naj živi skupaj z njim.

Poziv pa je menda naletel na gluha ušesa. 17. julija letos zvečer se je mladenič opil ter v nekem gostišču sredi mesta zagrozil, da bo šel v staro mesto, kjer bo napravil konec nevzdržnemu stanju

Cankarjeva proslava v Dijaškem domu v Trstu

V petek, 26. 1. m. smo proslavili 50-letnico smrti našega največjega pisatelja in dramatika Ivana Cankarja.

Uvodno besedo je imela Branka Koren. Nato so nam tretjeolci - Sonja Milič, Vilma Širca, Silvo Čonc in učiteljica Ester Corretti - prebrali nekaj odlomkov iz zbirke «Moje življenje». Tem odlomkom je sledilo nekaj misli o pisatelju, ki jih je zbral Marjan Mavrič in nam jih podal Jonez Florjančič. Med drugim je dejal:

Svojo ljubezen in skrb za slovenski narod pa je Cankar seveda pokazal kot umetnik. Večina njegovih del so bila postavljena v slovenski prostor in med slovenske ljudi, ki so bili v tedanjih casih najbolj pozorni in razloženi. Ni hčez, kakor on ni znal zajeti podobe tedanje slovenske stvarnosti.

Grozilne besede je obvela natakara, ki je takoj obvela agente javne varnosti.

Tako se je zgodilo, da so agenti prišli pred hišo v starem mestu, kjer je dekle stanovala. V dolocenem trenutku je prišel iz sloplja Milotič, čigar postava in druge značilnosti so kazale, da je slo prav takarica. Policisti so mladeniča takoj aretirali ter ga priprli, ker so našli pri njem revolver na bolen, kal. 12, nož z 10 centimetrskim rezilom, a poleg tega so še ugotovili, da je bil pijan in da je upravljaval avto v vinjenem stanju.

Obravnava zaradi teh obožev se je začela s hitrim postopkom takoj po aretaciji obtoženca. Zgodilo pa se je, da je Milotič poskušal napraviti v bolnišnici samomor, kar mu je preprečil policijski stražnik, ki ga je stražil. Na prvi obravnavi so sodniki sklenili, da se proces odloži, ker so menili, da bi bilo treba najprej ugotoviti njegovo razumsko zmožnost. Ministarstvo za pravosodje je pozneje sklenilo, naj Milotiča pregledajo v psihiatrični bolnišnici v Castelliere dello Stiviere.

Psihiatrični pregled pa ni dal nobenih novosti. Zdravnik, ki je predelal obtoženca, je izjavil, da je bil v staro mesto, kjer bo napravil konec nevzdržnemu stanju

Dioma uredništva

Banka ni smetiše

Slovinci sodimo med omikane narode v Evropi. Nikoli nam tega niče ni odrekal, ampak nam je v tem oziru še vsak izrazil svoje priznanje. Ta ugled, ki ga imamo, moramo ohraniti, ne pa pokvariti.

Omika, red, dostojnost prihajajo od izraza tudi v malinskih stvarih vsakodnevnega življenja in prav tu moramo predvsem paziti, da nastopimo in se vedemo tako, da bo to v skladu z ugledom, ki ga uživamo.

Ko se vsak mesec pri bližnji italijanske narodne banke oglašim, da bi kot voljaški vojini invalidi NOV dvignili svoje invalidske prejemke, sem pa je nekajkrat opazil nekaj, kar me je zelo vznemirilo. Vseposvods okrog okene in pod njim, kjer nameščene vrši izplačila, leta razmetane kaverje pozivajo, s katerimi omenjena banka vsak mesec obvešča prizadete, da lahko svojo invalidnino dvignejo.

Pogled na to je silno nepriljeten, ker zbujata vtis, da je našim ljudem tu, vsak smisel za red in snago. Zelite bi bilo da bi tovariši to razumeli in uvideli ter da bi v nadaljnjem ne ravnali več tako.

V. M.

Restavracija

FURLAN

REPENTABOR

TEL. 227125

ZELI SVOJIM CENJENIM GOSTOM VESELE BOŽICNE PRAZNIKE IN SREČNO NOVO LETO

GOSTILNA «PRI BELEM KONJIČKU» «AL CAVALLINO BIANCO»

FRST, Ul. Servola 44 - Lastnik Bossi Giuseppe

Vam nudi pristna domača vina, kraški prst, specialitete žaru in čevapčice - Odičena postrežba

SILVESTROVANJE s. š. z. BOR

KULTURNEM DOMU

Orkester: THE LORDS

Rezervacija miz do 30.12. od 20.30 do 21.30 - Tel. 96-348

HOTEL RESTAVRACIJA

KRIŽMAN

VELIKI REPEN 76 Tel. 227115

VOŠCI CENJENIM GOSTOM VESELE BOŽIC IN SREČNO NOVO LETO TER VABI VSE NA VESELO SILVESTROVANJE - IGRAL BO PRIZNAN ORKESTER - REZERVACIJE

CASINO OPATIJA-ABBZIA

prilavlja pester Silvestrov večer

V prijetni atmosferi boste pričakovali novo leto

V CENO ZA VSTOPNINO JE VKLJUČENO:

- Vstop v igralne dvorane in v bar kazinoja
- Aperitiv
- Mrzli bife v obilju in po želji
- Domače pižave v obilju in po želji
- Zeton za igranje v vrednosti N. din 20.-
- Gerdlerba
- Penecé se vino (spumante) popolnoči.

KVALITETNO SVEŽE MESO, VSE VRSTE SVEŽE PERUTNINE, SUHOMESNATI IN MLEČNI IZDELKI, PRISTNA USTEKLENIČENA VINA VAM NUDI

PREK SVOJH TRGOVIN NA ŠKOFIJAH IN V KOPRU

Goriško-beneški dnevnik

Sestanek županov v petek v Ljubljani

Zmenjali si bodo novoletna voščila

V petek, 27. decembra se bodo v Ljubljani srečali župani občin Gorica, Nova Gorica, Celovec in Ljubljana, da bi si izmenjali novoletna voščila. Prvo takšno srečanje je bilo lani v Celovcu ter se od takrat dalje ponavlja izmenoma vedno v drugih mestih. Namen takšnih srečanj je v utrjevanju medsebojnih stikov tukajšnjih treh področij, da bi dosegli čimbolj visoko stopnjo odnosov na raznih tistiških delovanj in ustvarjanja tukajšnjih ljudi, zlasti pa, da bi se čimbolj učvrstili prijateljski stiki v miru ter medsebojno spoštovanju.

Božični vozni red mestnih avtobusov

Mestni avtobusi v Gorici bodo jutri, na božič, vozili po voz. redu, ki je veljaven ob nedeljah in praznikih. Izjema bodo prekinili vožnje za dve uri od 12.30 do 14.30.

V PROSVETNI DVORANI V GORICI

Cankarjeva proslava ob 50-letnici smrti

Sodelovale so SPZ, Slovensko gledališče in Glasbena matica

Ob 50-letnici smrti Ivana Cankarja je bila v nedeljo popoldne v Prosvetni dvorani v Gorici proslava na čast temu velikemu slovenskemu umetniku, katero je priredila Slovenska prosvetna zveza, Slovensko gledališče in Glasbena matica.

Po uvodni besedi o Cankarju, ki jo je spregovoril direktor Slovenskega gledališča Filibert Benedičič, so v sprejeto sodelovali pevski zbor Kras iz Dola - Poljan pod vodstvom Pavline Komelove, člana slovenskega gledališča Mira Sardečeva in Stane Staršič, peva Ivan Sancin in Nora Jančičeva ter glasbenika Aleksander Vodopivec ter Silvan Krizmančič. Režija proslave je bila zelo sodobna: nastopajoči so bili v glavnem na odru,

V NEDELJO V GORICI

Izreden božični koncert Slovenskih madrigalistov

Na sporedu so imeli nekaj najlepših domačih božičnih melodij - Na orglah jih je spremljal prof. Uroš Lajovic

Na pobudo Zveze slovenske katoliške prosvete je zopet nastopil v goriški stolnici zbor Slovenskih madrigalistov iz Ljubljane, ki ga vodi prof. Janez Bole. Pred kakim mesecem so ljubljanski pevci predstavili goriškemu občinstvu izbor Galusovih del in želi velik uspeh. V nedeljo 22. t. m. pa so Slovenski madrigalisti nastopili s slovenskimi božičnimi pesmimi. Spored njih koncerta je obsegal nekaj najlepših naših božičnih melodij, ki so tako pristno slovenske in tako bliže srcu našega človeka.

Program božičnega koncerta je začela Riharjeva «Na polnoči grede», polna mistične in obenem pastoralne topline. Sledile so Belarjeva «Glej zvezdice božje», Cvekova «Slava Bogu na visavah», Vavkenova «Zvečkar nam se je rodil», Riharjeva «Poglejte, čudo se godi», Ljubljanski madrigalisti so nadaljevali svoj spored z vedno lepo in mehko «Raduj se človek moja Leopolda Cveka. Tej je sledila Riharjeva «Zvečkar nam se je rojen zdaja, nežno lirična božična havlica. Iste skladatelj sva lahko prislunili še pesmi «Prisvetli je veseli dan». Pri vsem tem naj pripomnimo, da je prav Gregor Rihar igral v slovenski nabožni glasbi 19. stoletja dominantno vlogo. V svojih skladbah je pokazal veliko raznolikost, v njej je združil elemente baroka, klasične in romantike, vcepal je preprosto ritmiko ter se je posluževal dognane in samostojne orgelske spremljave. Iz njegovih del s področja cerkvene glasbe lahki in prisrčni značaj, zato so njegove skladbe našle svoje mesto pri vseh slovenskih cerkvenih

zborih. — Ob 150-letnici nastanka pesmi «Sveta noč» seveda tudi ta edinstvena božična skladnja ni mogla manjkati na sporedu nedeljskega koncerta.

Novost so predstavljale tri božične pesmi iz Beneške Slovenije, ki jih je umetno priredil skladatelj Pavle Merku in jim vili nekaj osebnih not: «Ta dan je vsega veselja», «Na zapoved je prišla», «Kaj se vam zdi». Zlasti prva razodeva velik oblikovalni smisel tržaškega skladatelja. Sledile so nato še Stolperjeva «Rajske strune», Hribarjeva «Angelsko petje», Ačkova «Počivaj mili Deteece» in Satrnerjeva «Noč božična».

Slovenski madrigalisti so vse skladbe zelo dovršeno izvajali, vili so jim poleg tehnične preciznosti predvsem veliko božične topline. Na orglah je petje spremljal prof. Uroš Lajovic, ki je tudi poskrbel za vmesno orgelsko povezavo z variacijami na temo posameznih pesmi.

Stavka in manifestacija delavcev v Trzinu

Napovedana dnevna stavka elektroinžerjev, katerim so se iz solidarnosti pridružili tudi ostali delavci iz trziške ladjedelnice, je večerjal poteka brez incidentov ter je uspešna. Med stavko je bilo na Trgu republike sindikalno zborovanje, na katerem so govorili predstavniki treh sindikatov. Po povorki po mestnih ulicah so se delavci vrnili na delo.

ŠE O KNJIŽNICI V ŠTANDEŽU

Pri poročilu o zadnji seji občinskega sveta v Gorici smo pisali tudi o interpelaciji socialističnih svetovalec o potrebi odprtja krajevnih knjižnic v Standeržu, kjer naj bi posojali ljudem slovenske in italijanske knjige in o odgovorih župana, da je težava s primernimi prostori, ki da jih ni mogoče najti.

O tem problemu nam je poslal tudi ravnatelj državne knjižnice v Gorici dr. Mazzini poročilo, v katerem omenja, da so letos skopali zaključili program, ki so si ga postavili za 1968 kar se tiče takih knjižnic po posameznih občinah na Goriškem. Do junija prihodnjega leta bodo namreč odprli take knjižnice povsod, kjer jih še nimajo, s izjemo Sovodnja in Steverjana, kjer morajo počakati, da jim bodo občinske uprave uredile primerne prostore v novih zgradbah, ki jih nameravajo postaviti.

Slabše je v tem oziru, pravi Mazzi, v Steveržu, v Gorici, kjer še vedno niso uredili krajevnih knjižnic po raznih mestnih četrtih. Med te spada tudi Standerž. Vendar pa je vodstvu državne knjižnice iz Gorice uspelo najti primeren prostor, kjer bodo uredili začasno izposojevalnico knjig še prihodnji mesec, še pravi v januarju. To naj bi bil prvi korak za ureditev prav knjižnice tudi v tem kraju. Zato pa je potrebno, da občinska uprava izpolni svojo obvezo in poišče primerne prostore v ta namen. Ostalo pomoč, opremo, finančna sredstva, knjižničarja ter propagando, za to bo poskrbela uprava državne knjižnice, ki si je v tem pogledu zbrala že precej izkušenj. Za izvedbo te zamisli v Standeržu je treba torej predvsem to, da občinska uprava preide od besed k dejanjem.

Velik prispevek za karnijski vodovod

Odbor ministrov je sprejel predlog skrbništva za javna dela v Trstu ministrstvu za javna dela in trske ni da bo nakazal 460 milijonov lir na podlagi zakona št. 614 za gradnjo vodovoda v gornji dolini reke B. Vest so sporodili iz Romula deželnemu podpredsedniku Moru, ki je poslal županu v Paluzzi brozjavko, v kateri mu je izrazil zadovoljstvo sprito te vesti, saj dolino velike pridobitve za vsa podolna. Moro je dal tudi izjavo, v kateri je dejal, da bo v novim nakazilu rešeno važno vprašanje, ki

ZADNJA POT ZASLUŽNEGA SLOVENCA

Dr. Engelbert Besednjak počiva na mirenskem pokopališču

Ob odprtem grobu so se od pokojnika poslovili dr. Drago Štoka za LSS, Gorazd Vesel za SKGZ, Ludvik Zorzut, Franc Gorkič in prof. Tone Požar - Med številnimi venci tudi venci generalnega konzulata SFRJ - Žalni sprevod v Trsta

Žalni sprevod pred cerkvijo sv. Anastazija v Trstu

Na mirenskem pokopališču pri Gorici so včeraj popoldne položili v grob posmrtno ostanke dr. Engelbert Besednjaka, zaslužnega slovenskega političnega in javnega delavca, ki je bil med obema ter po drugi svetovni vojni v prvih vrstah boja za pravice primorskega ljudstva. Od njega so se poslovili številni predstavniki političnih organizacij in strank, v katerih se udeležujejo Slovenci, iz Trsta in Gorice kakor tudi iz Slovenije.

Pokojnika so na zadnji poti spremljali včlani, najbližji sorodniki in znanci, nadalje številno predstavništvo Slovenske krščanske socialne zveze iz Trsta in Gorice, v kateri se je pokojni aktivno udeleževal, predstavniki Slovenske kulturno gospodarske zveze, Liste slovenske skupnosti, predstavniki konzulata SFRJ in drugi. Z jugoslovanov strani so bili prisotni poslanci dr. Joža Vilfan, podpredsednik občinske skupščine Nova Gorica Jožko Humar, predstavnik komisije za zamejske Slovence Mitja Gorjup ter drugi javni in kulturni delavci iz Primorske, predvsem pa iz Mirna. Pogrebne svečanosti je opravil pokojnikov dober prijatelj pevski župnik Rutar, ki je bil pri obredu pomagalo šest župnikov z naše in one strani meje.

Predsednik Slovenske kulturno gospodarske zveze Gorazd Vesel se je v imenu Zveze in Primorskega dnevnika poslovil od pokojnika s sledečimi besedami:

«Slovenska kulturno gospodarska zveza se klanja spominu dr. Engelbert Besednjaka, ki je doživel na svoji življenjski poti v prid slovenskega človeka. Zvest skoki vse življenje svoji ideji krščanskega socializma je vedno dal pomemben prispevek v 50-letni borbi primor-

skega ljudstva za njegovo nacionalno samobitnost, tako s svojimi pogumnimi nastopi po fašizmom na vseh nivojih svojega udeleževanja, od novinarstva in javnega delavca v naših krajevnih mejah, do poslanca v rimskem parlamentu, do ostali po drugi svetovni vojni je ostal zvest primorskemu ljudstvu, ki je ostal izven meja matične domovine, kateremu je na čelu svoje skupine krščanskih socialistov in njihovega glasila «Novi list» z aktivnim zavzetjem in z navesti pomagal iskati boljše in strpnjeje rešitve za napredek slovenskega zamejstva. Njegova idejna politična usmeritev postaja danes vse bolj temelj akcije in misli kristjanov ter predstavlja obenem tudi pomemben doprinos k premagovanju težav znotraj naše manjšine za večjo učinkovitost samobramne akcije. Spoštovanemu rojaku, spoštovanemu kolegu se v imenu SKGZ in tudi v imenu Primorskega dnevnika klanjam na tej poljani večnega mira, kjer je našel svoje poslednje domovljanje.»

Deželni odbornik Liste slovenske skupnosti dr. Drago Štoka je v uvodu dejal, kako se je pokojnik s svojimi izrednimi življenjskimi talenti povzpel izpod krova revne slovenske družine v eno naših najbolj markantnih političnih osebnosti; človeka, ki je v najtežjih časih primorskih Slovencev z neustrašeno ljubeznijo branil pravice slovenskega naroda ne samo po naših vasih in trgih, ampak celo v klopih rimskega parlamenta; človeka, ki se tudi po drugi svetovni vojni ni hotel izogniti tlači, katero je v svoji zvestobi do slovenstva mislil, da jo mora izvršiti med Slovenci, ki so se enkrat ostali manjšina. Pokojnemu je bilo dano došt talentov, dana mu je bila mikavna, smiselna in jedrnatna beseda, dano mu je bilo spretno in inteligentno sukatno pero, odklivalo sta ga izredna politična sposobnost in vztrajnost pri delu.

Ludvik Zorzut, pokojnikov sošolec, je nato pri odprtem grobu na kratko orisal njegovo življenjsko

pot, Franc Gorkič pa se je od pokojnika poslovil v imenu kluba starih goriških srednjecolcev. Pokojnikov lik in njegovo laično zavzetje manj za ideje krščanskega socializma je opisal ravnatelj senciškega v Vipavi prof. Tone Požar. Založnik je pel zbor iz Mirna pod vodstvom Venčaka Budina. Grob so krasili številni venci slovecev, bližnji sorodnikov ter prijateljev kakor tudi venci Slovenske krščanske socialne zveze, SKGZ, LSS, konzulata SFRJ in Trstu in drugih.

Krsto s truplom pok. dr. Besednjaka so pripeljali na pokopališče iz Trsta, kjer se je žalni sprevod razvil iz hiše žalosti v Ul. Ruggero Manna v bližino cerkev sv. Anastazija, kjer je bil žalni cerkveni obred, ki so ga opravili duhovniki Malalan, Žerjal, Rutar, Musizza in drugi. V žalnem sprevodu so bili poleg pokojnikove žene in sorodnikov predstavniki vseh slovenskih političnih gibanj, strank in skupin, predstavnika generalnega konzulata SFRJ in Trstu konzul Cedomir Hrust in tiskovni ataše Aleksander Gradjen, predstavniki slovenskega tiska v Italiji, mnogi ugledni javni delavci in pokojnikovi osebni prijatelji in znanci. Med venci so bili venci Slovenske krščanske socialne zveze, SKGZ, LSS, gen. konzulata SFRJ itd.

Božičnice v slovenskih osnovnih šolah in vrtcih

Včeraj, ko je bil zadnji dan po-uka pred božičnimi in novoletnimi počitnicami, so imeli na številnih slovenskih osnovnih šolah in vrtcih obdarovanje otrok in majhne kulturne prireditve, ki so jih otroci pripravili za svoje mamicе in ljubitelje mladine, pod vodstvom svojih vzgojiteljev seveda.

Med drugim so otroci nastopili s kratkim kulturnim programom, s petjem, recitacijami in prizori, na osnovni šoli v Ul. Randaccio v Gorici, dalje na šoli v Sovodnja in v Doberdolu.

V otroškem vrtcu v Ul. Croce je bilo obdarovanje otrok že v soboto, kakor tudi v Sovodnja in drugih krajih. Včeraj pa so razdelili darove še v vrtcu v Ul. Randaccio v Gorici, kjer so otroci tudi zapeli nekaj pesmic. Povsod so malčki imeli kar številno občinstvo, sestavljeno pretežno iz njihovih mamic, ki so ganjena prisostvovali njihovega kulturnemu izvajanju.

Kino

Gorica
CORSO. 16.00—00.21: «Mayerling», O. Sharif in C. Devenue; ameriški kinemaskopski film v barvah.
VERDI. 17—21: «Comandos», L. Van Cliff in J. Keimik; kinemaskopski film v barvah.
MODERNISSIMO. 17—19 21: «Il fantasma del pirata Barbarosa», P. Ustinov in S. Pilette; ameriški barvni film.
VITTORIA. 17—21: «Prudenza e la pillola», D. Niven in D. Kerr; ameriški film, mladini pod 14. letom prepovedan.
CENTRALE. 17—21: «I nipoti di Zorro», F. Franchi in C. Ingrassia; ital. kinemaskopski film v barvah.

Tržič
AZZURRO. 17.30: «La lunga sfida», G. Ardison in K. Shake. Barvni film.
EXCELSIOR. 16.00: «Lo strangolatore di Boston», T. Curtis in H. Fonda. Kinemaskope v barvah.
PRINCIPE. 17.30: «Shalako», S. Connery, B. Bardot in St. Boyd.
S. MICHELE. 17.30: «Come rubammo la bomba atomica», F. Franchi in C. Ingrassia. Barvni film.

DEZURNE LEKARNE GORICA
Danes ves dan in ponoči je odprta lekarna Alessani, Ul. Carducci 98, tel. 22-68.
TRZIC
Danes ves dan in ponoči je v Trzinu odprta lekarna «S. Nicolò», S. Olivetti — Ul. Primo maggio 94 — tel. 77328.

RONKE
Danes je odprta lekarna «Ally» gela», S. Olivetti, Ul. Toma 22 — tel. 77019.

Vaša zlatarna v Gorici

ŠULIGOJ
UST. LETA 1908
GORICA, UL. CARDUCCI 40
Bogata izbira ur in zlatnine

TOREK, 24. DECEMBRA

TRST A
7.15, 8.15, 13.15, 14.15, 20.15 Poročila - 7.30 Jutranja glasba - 11.35 Slov. narodne - 12.00 Pod farmim zvonom v St. Mavru - 12.30 Za vsakogar nekaj - 13.30 Glasba po željah - 17.00 Orkester - 17.20 Plošče - 18.15 Umestnost in prireditve - 18.30 Sopranistka Vuga-Horvat - 19.10 Rebuta: Krasiška zgodba - 19.25 Božični motivi - 19.40 Slov. zborovske pesmi - 20.00 Sport - 21.00 Beličič: Božično srečanje - 21.30 Motivi - 22.00 Božične - 23.30 Pred jaslicami - 24.00 Polnočnica.

TRST
12.05 Poje S. Balanza - 12.25 Tretja stran - 13.15 Juke box.

KOPER

6.30, 7.30, 12.30, 14.00, 16.00, 19.15 Poročila - 7.10 Jutranja glasba - 8.00 Prens RL - 10.15 Kubanski ritmi - 10.35 Prislunimo jim - 11.00 Otrški kotiček - 11.30 Pevci - 11.55 Glasba in pesmi - 12.00 in 12.50 Glasba po željah - 14.10 Pokaži, kaj znaš - 14.30 Mladinski zbor - 15.30 Operetna glasba - 17.15 Poje J. Svete - 17.40 Ital. narodne - 18.00 in 19.30 Prens RL - 19.00 Poje R. Shyane - 22.10 Ritmi.

NACIONALNI PROGRAM

7.00, 8.00, 13.00, 15.00, 20.00 Poročila - 8.30 Popevke - 9.06 Zvočni trak - 10.05 in 11.00 Ura glasbe - 11.30 Glasbena antologija - 12.05 Kontrapunkt - 13.15 Celentano - 14.40 Božične - 16.00 Spored za najmlajše - 17.10 Program za mladino - 19.13 Roman - 20.15 Berlioz, l'Enfance du Christ - 22.00 A. France: Il ceppo - 23.00 Polnočnica.

II. PROGRAM

7.30, 8.30, 13.30, 14.30, 19.30 Poročila - 8.30 Orkester - 10.00 Dickens: Zvonovi - 10.15 Nove pesmi - 11.40 Pesmi desetletja - 14.45 Popevke - 15.15 Sopranistka W. Michaux - 16.00 Popolnanski spored - 16.35 Debussy in Strauss - 18.20 Enciklopedija - 19.00 Ping pong - 20.00 Glasbene uganke.

III. PROGRAM

10.00 Skladbe za klavičembalo - 10.55 Frankova simfonija - 12.20 Ciniški in Tessen - 13.20 Trio Istomim Stern-Rose - 14.30 Cimara - 15.30 Bloch, Koncert - 16.30 Respitajntve skladbe - 17.20 Angelščina - 19.15 Kinemat. - 20.30 Banchieri - 21.00 Missa gitana.

FILODIFUZIJA

8.00 Operna glasba - 9.00 Brahms in Skrijabin - 10.05 Boccherinjev kvartet za godala - 10.45 Simf. koncert - 12.15 Hindemith, sonata št. 2 - 12.30 Sekstet Marenzio.

SLOVENIJA

6.00, 7.00, 10.00, 13.00, 15.00, 19.30 Poročila - 6.50 Danes za vas - 7.25 Telesna vzgoja - 7.45 Inform. oddaja - 8.08 Operna matineja - 8.55 Radijska šola - 9.25 «Horda vam bo v 17.45 Program za mladino - 12.10 Sopranistka H. Hörl - 12.30 Kmetijski nasveti - 12.40 Slov. narodne - 13.30 Priporočila vam... - 14.05 Glasba mladim - 14.25 Lahka glasba - 15.45 Jezikovni pogovori - 16.00 Vsak dan za vas - 17.05 Simf. orkester - 18.00 Aktualnosti - 18.15 V torku na svidenje! - 18.45 Prof. M. Borko: Zime pri nas - 19.15 Marjana Deržaj - 20.00 G. Büchner: «Leonce in Lena» - 21.00 Pesem godal - 21.15 Deset melodij - 22.15 Jug. glasba - 23.05 S. Kosovel: Pesmi - 23.15 Zabavna glasba.

ITAL. TELEVIZIJA

12.30 Roboti so med nami - 13.00 Silkanec - 13.30 Dnevnik - 17.00 Spored za najmlajše - 17.30 Dnevnik - 17.45 Program za mladino - 18.45 Nabožna oddaja - 19.15 Po Sardiniji - 19.45 Sport in kronike - 20.30 Dnevnik - 21.00 Komika - 22.00 Božični program - 23.00 Poje M. Jackson - 23.30 Polnočnica.

II. KANAL

17.55 Il poverello - 18.45 Camasio in Otilia: Addio Giama - 21.00 Dnevnik - 21.15 Cordialmente - Prežukša se mladina.

JUG. TELEVIZIJA

9.35 in 14.45 TV v šoli - 10.30 in 15.40 Angličščina - 11.00 in 16.10 Slovenska izobrazba - 15.40 Francoščina - 17.55 Risanka - 18.05 Znanost in mi - 18.35 Jože Kampač - 19.05 Svet na zaslону - 19.45 Mi smo za vas, dedek Mrz - 20.00 in 23.30 Dnevnik - 20.40 Onkraj mostu - film - 22.20 Baletna oddaja.

SREDA, 25. DECEMBRA

TRST A
8.15, 13.15, 14.15, 20.15 Poročila - 8.30 Slov. božične - 9.00 Maša - 10.00 Vesel božič - 10.50 Baročna skladbe - 11.15 Deklica pod božičnim drevesčkom - 11.50 Orkester - 12.30 in 13.30 Glasba po željah - 14.45 Orkester - 15.30 Jeza, Božična pravljica naših dni - 16.50 Ansambel The Ventures - 18.15 Klavirski duo - 18.30 Ljudske pesmi - 19.00 Melarino in Faith - 19.30 Jaslice v stari umetnosti - 20.00 Sport - 20.30 Koncert - 22.05 Motivi z vsega sveta.

TRST
11.20 Orgle - 11.50 Božični motivi.

KOPER

6.30, 7.30, 12.30, 14.00, 16.00, 19.15 Poročila - 7.10 Jutranja glasba - 8.00 Prens RL - 10.15 Kubanski ritmi - 10.35 Prislunimo jim - 11.00 Otrški kotiček - 11.30 Pevci - 11.55 Glasba in pesmi - 12.00 in 12.50 Glasba po željah - 14.10 Pokaži, kaj znaš - 14.30 Mladinski zbor - 15.30 Operetna glasba - 17.15 Poje J. Svete - 17.40 Ital. narodne - 18.00 in 19.30 Prens RL - 19.00 Poje R. Shyane - 22.10 Ritmi.

NACIONALNI PROGRAM

8.00, 13.00, 15.00, 20.00 Poročila - 8.30 Popevke - 9.06 Zvočni trak - 10.05 Ura glasbe - 10.45 Corellijev koncert št. 5 - 11.00 Maša - 12.25 Kontrapunkt - 13.15 Pisan spored - 14.00 Ital. pesmi - 16.25 D. Moretti in Al. Bano - 17.10 Program za mladino - 19.05 Glasba za najmlajše - 20.15 Lope de Vega: Kristusovo rojstvo - 21.45 Simf. koncert.

II. PROGRAM

7.30, 8.30, 13.30, 19.30 Poročila - 8.45 Orkesteri - 9.35 Glasbeni album - 10.00 Dickensovi «Zvonovi» - 10.45 Božični program - 12.18 Solisti in ansambli - 14.05 Juke box - 15.15 Violinist Ojstrah - 16.00 Glasbeni poplidan - 20.01 Chiosso: «I magnifici tres» - 20.45 Nove pesmi - 21.00 Božični večer.

III. PROGRAM

10.00 Operna glasba - 10.55 Berlioz, Te Deum - 12.50 Rodrigo, Suita - 13.05 Simf. koncert - 14.30 Kvartet Borocin - 15.15 Schubert in Beethoven - 16.00 Tartini, Simfonija - 18.30 Lahka glasba - 19.15 Koncert - 20.30 Božič v zgodovini - 22.30 Božična srečanja.

FILODIFUZIJA

8.00 Klavičembalo - 8.50 Čajkovski, Simfonija - 10.10 Fux, Sonata - 13.30 Resna glasba.

SLOVENIJA

6.00, 7.00, 10.00, 13.00, 15.00, 19.30 Poročila - 6.50 Danes za vas - 7.25 Telesna vzgoja - 7.45 Inform. oddaja - 8.08 Operna matineja - 8.55 Radijska šola - 9.25 «Horda vam bo v 17.45 Program za mladino - 12.10 Sopranistka H. Hörl - 12.30 Kmetijski nasveti - 12.40 Slov. narodne - 13.30 Priporočila vam... - 14.05 Glasba mladim - 14.25 Lahka glasba - 15.45 Jezikovni pogovori - 16.00 Vsak dan za vas - 17.05 Simf. orkester - 18.00 Aktualnosti - 18.15 V torku na svidenje! - 18.45 Prof. M. Borko: Zime pri nas - 19.15 Marjana Deržaj - 20.00 G. Büchner: «Leonce in Lena» - 21.00 Pesem godal - 21.15 Deset melodij - 22.15 Jug. glasba - 23.05 S. Kosovel: Pesmi - 23.15 Zabavna glasba.

ITAL. TELEVIZIJA

12.30 Roboti so med nami - 13.00 Silkanec - 13.30 Dnevnik - 17.00 Spored za najmlajše - 17.30 Dnevnik - 17.45 Program za mladino - 18.45 Nabožna oddaja - 19.15 Po Sardiniji - 19.45 Sport in kronike - 20.30 Dnevnik - 21.00 Komika - 22.00 Božični program - 23.00 Poje M. Jackson - 23.30 Polnočnica.

II. KANAL

17.55 Il poverello - 18.45 Camasio in Otilia: Addio Giama - 21.00 Dnevnik - 21.15 Cordialmente - Prežukša se mladina.

JUG. TELEVIZIJA

9.35 in 14.45 TV v šoli - 10.30 in 15.40 Angličščina - 11.00 in 16.10 Slovenska izobrazba - 15.40 Francoščina - 17.55 Risanka - 18.05 Znanost in mi - 18.35 Jože Kampač - 19.05 Svet na zaslону - 19.45 Mi smo za vas, dedek Mrz - 20.00 in 23.30 Dnevnik - 20.40 Onkraj mostu - film - 22.20 Baletna oddaja.

ČETREK, 26. DECEMBRA

TRST A
8.15, 13.15, 14.15, 20.15 Poročila - 8.30 Orkesteri - 9.00 V prazničnem tonu - 10.00 Božični utripi med Slovenci - 11.15 Božična igra - 11.50 Filmska glasba - 12.30 in 13.30 Glasba po željah - 14.45 Medolje - 15.30 Iz Cankarjevih satiričnih del - 16.40 Glasbeno vežlo - 17.20 Melodije - 18.30 Ramouvz: Odmevi - 18.45 Trobenta in orkester - 20.00 Sport - 20.30 «Hapci in gospodarji», komedija - 22.15 B. Šcek, Zvonovi v praznik.

TRST
12.00 Sergio Endrigo - 12.25 Tretja stran - 13.40 Bugamelli in Medicus.

KOPER

6.30, 7.30, 12.30, 14.00, 16.00, 19.15 Poročila - 7.10 Jutranja glasba - 8.00 Prens RL - 10.15 Kubanski ritmi - 10.35 Prislunimo jim - 11.00 Otrški kotiček - 11.30 Pevci - 11.55 Glasba in pesmi - 12.00 in 12.50 Glas

Filibert Benedetič: Ob spominu na Ivana Cankarja

(Govor na Cankarjevi proslavi v soboto, 21. 1. m. v Kulturnem domu)

Ko je pred petdesetimi leti umrl Ivan Cankar, se je nad Evropo utrgal črn oblak in nasilne smrti dolgo ni bilo več konca. Ni še v Trstu izvenela živa beseda Ivana Cankarja; zidovi «Narodnega doma» so še nosili pečat silne ljubezni in neomajne vere, tiste ljubezni in tiste vere, ki sta že od «pomladi narodov» 1948. leta dalje odmerali in s Pan Teušem ponarjali: «Litow, ojczyno moje, ty jestesz jak zdrowie!» — «Domovina, ti si kakor zdravje!»; Ivan Cankar je bil prinesel dragim Tržičanom svoj pozdrav in živi zven besed je v srcih še odmeval, tako gorel: «(...) Kajti kolikor tisočev jih je padlo na bojiščih, kolikor tisočev jih je umrlo doma od vsega hudega: — ostalo jih bo še dovolj, da se zgodi, o čemer sem trdno in verno prepričan: na tem ogromnem pokopališču, na tleh od solz in krvi bogato pogojenih tleh si bodo zgradili sinovi in vnuki svetlejši, lepši dom, ki si ga bodo uredili po svoji, iz trpljenja vzkipeli volji, po svojem, v novih spoznanjih dozorelem razumu! To moje prepričanje, to moje zvesto zaupanje v vselejše našo bodočnost ni prazna beseda, ni gola želja!; grob Ivana Cankarja je bil še svež, ko so plameni na Oberdankovem trgu zajeli «Narodni dom»; danes, v tem novem slovenskem domu, Ivan Cankar mora zopet biti z nami, zato da poveže naše raztrgano telo po petdeset letih epske zgodovine.

se zateče, če nima v sebi dovolj moči, da bi se opredelil? Končno pa opredelil se, ne pomeni nič drugega kot biti človek. V danem trenutku bo tudi jasno, da opredeljenost v egoistični resnici nikakor ni ideja humanizma.

Ivan Cankar je bil sinteza slovenskega naroda; njegova opredeljenost je bila umetnikova opredeljenost z narodom in človekom. Z narodom, ker je nosil v sebi usodo in podoba slovenskega človeka; s človekom, ker je našo usodo in podobo prenesel v katakombe srca, kjer živi vse človeštvo svojo resnico.

Razpet med dvema skrajnostima, med realnostjo, ki tišči človeka k tlom in pa med hrepenenjem svetom, kjer naj bi bili poslednji odgovori vendar dani, je Ivan Cankar pisal svojo oporoko: «Moje delo je knjiga ljubezni — oapri jo, domovina, da boš videla, kdo ti je pravičen sin! Dal sem ti, kar sem imel; če je bilo veliko ali malo — Bog je delil, Bog razsodi! Dal sem ti svoje srce in svoj razum, svojo fantazijo in svojo besedo, dal sem ti svoje življenje — kaj bi ti še dal?» Ljubezen je gnala Cankarja, da je na Betanijini udaril po Kantorjevem kraljestvu, da je v življenjskem obupu stiskal iz zemlje žlahtne sokove in zagrmel: «Hlapci! Za hlapce rojeni, za hlapce vzgojeni, ustvarjeni za hlapčevanje! Gospodar se menja, bič pa ostane in bo astal za vekomaj, zato ker je hrbet skriviljen, biča pa je in željan!» Med tem istim človekom se kot poslednje preklestvo dviga nedopovedljiva grozota vojne bede, tiste sramote, ki jo je Cankar izklesal v Gospodu stotniku, podobi smrti. Ni mu preostajalo drugega, kot da se je opotekaje zatekal v sanjski svet neskončnih človeških hrepenenj, da je odgrinjal zastor iz doline Sentforjanske, pri čemer pa je vzklikal: «Ce odgrnem te za špranjo ta sinu zastor, me zaželeno spoznanje zmanje v prah!» In dolina Sentforjanska se je raztezala čez vse zemlje.

Ivan Cankar je sin naše dobe, nepotni bra! onega drugega velikega raziskovalca človeške duše, Fjodorja Mihajloviča Dostojevskega, ki je sebe opredelil tako: «Vam povem, da v takih trenutkih (ko spride, da moraš preživeti znova, v zavesti in spominu vse svoje preteklo gorje) zavejš kakor zisušana trava po veri in da jo najdeš, zlasti zaradi tega, ker se v nesreči jasni resnica. Povem za sebe, da sem otrok stoletja, otrok nevere in dvomov dosej in da bom (tak) celo (to vem) do groba.» Ivan Cankar je bil sinteza slovenskega naroda; njega ne gre razlagati tendenco.

Tak je bil umetnik, ki je na veliki česti narodov zamenjal iskal naš danes, ko je civilizacijski razvoj zamenjal romantični pojem nacionalnosti z nečem drugim, mar dom ni več potreben? In kaj je ono drugo, če se na svetovnih križiščih ponovno dvigajo barikade, če na veliki česti narodov tanki in bombniki podirajo domove? Kaj je s človekom, s tistim, ki mu je dano živeti samo po naravnem zakonu eksistence v borbi za vsakdanji kruh? Ni važno, kdo dela zgodovino, važno je, kako se zgodovina dela. Družba in doba, v kateri živimo, sta globoko bolni. Po petdesetih letih zgodovine iščemo samoučinenje v naravnem zakonu eksistence. Po drugi strani pa nas trudnost navdaja s temno ekzistencialistično resignacijo. Toda Ivan Cankar, kljub domom in omahovanju, ko je obupal nad iskanjem tiste končne entelijeje, zaradi katere je vredni živeti, je položil vse svoje sile v človeka, v strast po življenju, v borbo za največje resnico življenja, za človečanstvo. To je bila njegova konstruktivna ideja bodočnosti.

Tudi danes je naloga umetnika, da izdela zrcalo, iz katerega lahko razbere človek resnično sliko. Ta sicer lahko izhaja iz popolnega zanikanja vsega, kar nas obdaja, družbeni struktur, tradicije, kulture, vendar ne more biti sama sebi namen, temveč mora zapopasti konstruktivno idejo borbe za človeka, konstruktivno idejo človeškega humanizma. Kakor ni bila Cankarjeva konstruktivna ideja bodočnosti predhodnica socialističnega realizma, tako tudi ni prerokovala samoučinenja v naravnem zakonu eksistence. Po drugi strani pa, kaj je človečanskega v zanikanju vseh dobrin, tako globoko prisotnih v narodni duši, kaj je človečanskega v razkroju, v lažni svobodi globalnega osporavanja in udobja praznote? Trdo je delo, toda prav v delu se skriva najsvetlejša resnica človečanstva!

Zgodovina je dala možnost našemu človeku, da doigra hlapčevsko čelo in premakne goro. In to je tudi storil. Toda kako povedati dramatičnost sedanjega življenja naše manjšine in kako izraziti pojem nacionalnosti in našega izrednega položaja ob zlomu idealov v sodobni potrošniški civilizaciji? Tragedija krvavega narodnega davka brez katarze je v našem človeku ohromila domorodno ljubezen nacionalne bitnosti Zakon eksistence priklenja človeka v usodo, ki mu je po naključju prisojena. Po tem pridejo porazi in spet porazi, dokler se človek ne znajde pred tragično alternativno obstanka ali

TRADICIONALNI IZLET «PRIMORSKEGA DNEVNIKA» V LETU 1969

Na vrsti je bolgarsko glavno mesto Sofija videli pa bomo še Beograd in po želji Carigrad

Če bo prijavljenih 350 izletnikov, bomo potovali s posebnim vlakom in v vagonih s spalnimi kabinami - Izlet bo od 31. maja do 6. junija - Izredna priložnost za obisk Carigrada

Hotel «Pliska» — eden izmed hotelov, v katerih bodo stanovali naši izletniki v Sofiji

Ko smo pripravljali program za prihodnji izlet «Primorskega dnevnika», smo se znešli v nemalih težavah. Zanimali smo premišljevali, kam naj napravimo ta izlet, saj smo doslej bili že večkrat v Dalmaciji, ogledali smo si Budimpešto, Pariz, Prago, mimogrede smo bili na Dunaju in v Bratislavi, kar vse pomeni, da smo prebruhli že vsjo bližnjo okolico. Hočes nočes — začeti jasnemu morali z daljšimi izletni, se pravi v oddaljene kraje, čeprav bo zato treba več časa in seveda več denarja.

No, končna odločitev je padla na Bolgarijo. Predvsem zato ker je še relativno blizu, drugič, ker je prav, da spet obiščemo slovansko državo in tretjič, ker si bolgarsko prestolnico res velja ogledati.

V program našega izleta smo vključili še Beograd, ki ga malo oddaljeno od naših ljudi pozna in kdor bo hotel, si bo mogoče ogledati še Carigrad. Pripravili smo torej ta program, ki bo lahko vsakogar zadovoljil, zlasti tiste, ki so tokrat namesto raznih plačil za spainik, predstavite itd. napravili za vse enotno ceno. Tudi hoteli bodo pravnostni, tako da se bodo izletniki res kar najbolje počutili.

Posebej objavljamo podroben program izleta. Naj zato samo na kratko, prav na kratko opišemo naše potovanje v prihodnjem letu.

Kar pade takoj v oči, je dejstvo, da je pot od Trsta do Sofije zelo dolga. Prevozniki jo treba Jugoslavijo od enega konca na drugi, nato pa smo v dobri uri v Sofiji.

Mesto, ki leži 550 metrov nad morskovo višino, šteje, ka-

kih 800.000 prebivalcev, vendar je izredno razsežno, predvsem zaradi številnih zelenih površin v mestu samem in v okolici (280 kv. m na prebivalca!) Vse glavne ulice — bulvarji — so pravcati drevoledi, tako da je bolgarska prestolnica s pravico naziva «zeleno mesto» ali pa «mesto parkov».

V mestu samem srečamo različne odtenke kultur; od bizantinske in romanske do poslednjega 800-letnega nadvlada, pa do današnjih dni. Vse to daje Sofiji poseben čar, ki je toliko prijetnejši zaradi prisrčnosti prebivalstva in še posebej zaradi nam Slovencem razumljive govornice. In kar tudi takoj zapusti določen vtis, je izredno veliko število gostiln, restavracij, pivnic in podobnih lokalov, tako da se človek nehotе vpraša, kako je sploh mogoče, da vsi ti lokali tako dobro delajo. Ulice so nenehno polne ljudi, tako da daje mesto vtis življenjskosti in živahnosti. Naj k vsemu temu dodamo še močno razvito kulturno življenje (vzemimo za primer samo bolgarsko Opero, ki ima vrsto svetovno znanih pevcev), pa nam bo sila kolikor toliko jasna.

Program našega bivanja v Sofiji je sestavljen tako, da izletnika deloma zaposli, se pravi, da mu skuša nuditi čim več; po drugi strani pa dopušča možnost samostojnega ogleda mesta, oziroma samostojne porabe časa. Avtobusni izlet k samostanu, oziroma manastiru Rila bo doživljete zase, kot bo doživljete zase za tiste izletnike, ki se bodo privajili za potovanje z letalom v Carigrad. Mislimo, da se tako priložnost ne bo več zlepa ponudila.

Vamaš izlet, smo vključili tudi osemurni postanek v jugoslovanski prestolnici. Tako blizu je (800 km od Trsta), pa vendar je bilo le malo naših ljudi, ki so jo kdaj obiskali. Beograd, mesto med sotočjem Save in Donave, je moderno mesto, ki obiskovalcu marsikaj nudi. Mi seveda ne bomo imeli dovolj časa, da bi si vse natančneje ogledali, toda še vedno dovolj, da si bodo izletniki o Beogradu lahko ustvarili precej jasno sliko.

Glede na obsežnost našega izleta tako po številu dni kot po obisku raznih krajev, bo naše prihodnje tradicionalno potovanje prav gotovo vzbudilo veliko zanimanje naših čitateljev. Zeleni bi bilo, da bi se prijavilo toliko čitateljev, da bi lahko imeli na razpolago poseben vlak. Če bomo to dosegli, tedaj bo naše potovanje toliko boljše in prijetnejše. Zato naj se ne vpišete samo naši do sedanjih zvesti čitatelji in izletniki, povabite še druge, vaše prijatelje in znance, da nas bo velika družba, ki bo tudi v Sofiji nekaj pomenila.

Iz programa izleta boste videli še vse podrobnosti. Videl boste, da je cena izleta, zlasti še za sedanje razmere in upoštevajoč hotelske in druge usluge, izredno nizka. Zato ne odlašajte z vpisom do zadnjega dne, temveč pohitite in se prijavite čimprej. Naj bo za ta izlet naše geslo «S posebnim vlakom v Sofijo!».

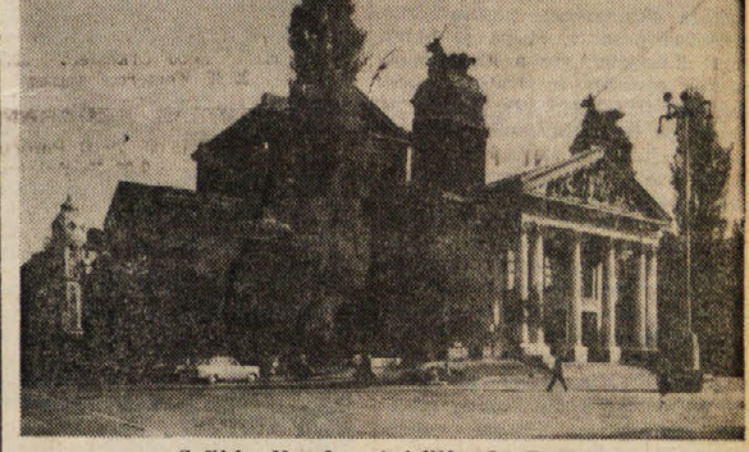
To smo vam hoteli povedati. Upamo, da se bomo v naslednjih dneh videli v upravi našega lista v Ul. Montecchi 6, kjer vam bo naša Vlasta Jančkovič pokazala tudi nekaj slik, ki prikazujejo tudi nekaj slik iz Bolgarije.

PROGRAM za vseh šest dni izleta

- 31. maja (sobota)**
Ob 20.09 odhod iz Trsta z glavne železniške postaje z vlakom «Direct Orient». Vsi izletniki bodo od Sežane dalje potovali v posebnih vagonih s spalnimi kabinami (couchette), tako da potovanje kljub dolgi poti ne bo utrudljivo.
- 1. junija (nedelja)**
Ob 16.50 prihod v Sofijo. Na železniški postaji nas bodo čakali posebni avtobusi, s katerimi se bomo odpeljali v hotele. Hoteli so I. kategorije, vse sobe imajo kopalnico ali prho, hrana je dobra in obilna. Takoj po razmestitvi po sobah bo večerja, po večerji pa bomo prisostvovali predstavi «Bolgarija pleše in poje», se pravi folklorni prireditvi, pri kateri nas ne bodo očarali samo plesi in petje, temveč tudi izredno bogate narodne noše. Prenoevanje v hotelu.
- 2. junija (ponedeljek - praznik)**
Po zajtrku v hotelu se bomo z avtobusi in v spremstvu strokovnih voditev odpeljali na ogled bolgarskega glavnega mesta. Tako si bomo med drugim ogledali votivno cerkev Aleksandra Nevskega, ki je znana tudi zaradi svojih pozlačenih kupol; staro, sedaj v muzej spremljeno džamijo Bani-Bani; iz 10. stoletja datirano cerkev sv. Sofije, po kateri je mesto dobilo svoje ime; Park svobode, s prekrasnimi freskami poslikano cerkev Bojane iz 12. stoletja; ostanke in spomenike rimske dobe itd.
- 3. junija (torek)**
Po zajtrku v hotelu se bomo z avtobusi odpeljali v 123 km oddaljen samostan Rila. Samostan, ki leži v hribih med stoletnimi gozdovi in nad katerimi se dvigajo gorski oči, ki dosežejo skoraj 3.000 metrov višine, je prav gotovo največji bolgarski spomenik. V tem samostanu, ki je bil ustanovljen pred kakimi 1.000 leti, je bogata knjižnica z več kot 1.500 deli, v glavnem rokopisi. Tu so ohranjene freske neprecenljive vrednosti in v samostanski zakladnici hranijo ogromna bogastva. Samostan je znan po vsem svetu in skoraj ni turista, ki ga je pot zanesla v Bolgarijo, da si tega samostana ne bi bil ogledal.
- 4. junija (sreda)**
Prost dan za morebitne nakupe in posamezne ogledе muzejev, galerij in podobno. Zajtrk, kosilo in večerja v hotelu, ob 23.59 pa odhod vlaka proti Beogradu.
- 5. junija (četrtak-praznik)**
Ob 8.17 prihod v Beograd.
- 6. junija (petek)**
Ob 5.10 prihod v Trst in konec našega potovanja.

Staro ob novo na Bulevarju Georgija Dimitrova v Sofiji

Sofijsko Narodno gledališče «Iv. Vazov»

Državna univerza «Kliment Ohridski» v Sofiji

CENA IZLETA IN USLUG TER DRUGA POJASNILA

Cena na osebo je 37.500 lir in vsebuje naslednje storitve:

- Potovanje z vlakom od Trsta do Sofije in nazaj v spalnih kabinah.
- Vse hotelske usluge, ki so navedene v programu. Hotel I. kategorije.
- Vsi transferi in izleti, ki so navedeni v programu.
- Večerja v karakterističnem lokalni in ogled folklorne prireditve.
- Spremstvo.

V ceno niso vključene pijače in jedae v vlaku.

Dodatno se plača:

- Za enoposteljno sobo s kopalnico ali prho 3.000 lir
- Izlet z letalom v Carigrad (vse vključeno) 19.000 lir

VSI IZLETNIKI MORAJO IMETI SVOJ POTNI LIST, VELJAVEN ZA VSE DRŽAVE

Do konca leta 1968 ni bil potreben vizum za vstop v Bolgarijo, in je upati, da tudi prihodnje leto ne bo potreben. Če pa bo treba imeti tudi vizum, bodo izletniki o tem pravočasno obveščeni.

Se nekaj splošnih napotkov:

Bolgarski jezik je zelo podoben slovenci, tako da se Slovenec in Bolgar lahko sporazumeta, čeprav govorita v svojem jeziku.

Bolgarska valuta je «lev», ki je razdeljen na 100 stotink. En lev velja po uradnem kurzu za ca. 310 lir.

Ker se 31. maja spremeni vozni red vlakov (poletni urnik), bodo izletniki o morebitnih spremembah pravočasno obveščeni.

VPISOVANJE

VPISOVANJE SE KOT OBICAJNO ZACNE V PETEK, 27. DECEMBRA 1968 IN SE ZAKLJUČI NEPREKLIČNO 27. JANUARJA 1969. OB VPISU JE TREBA VPLACATI AKONTACIJO 10.000 LIR, KDOR PA SE HOČE UDELEŽITI IZLETA V CARIGRAD, VPLACATI AKONTACIJO V ZNESKU 15.000 LIR

OSTANEK JE TREBA PLACATI V STIRIH MESECNH OBROKIH.

Prijave sprejema uprava našega lista v Ul. Montecchi 6/I. Kdor bi hotel potovanje kasneje odpovedati, lahko to stori do 30. aprila 1969 in mu bo celotna vsota povrnjena, po tem datumu pa mora na svoje mesto najti drugo osebo.

Leninov trg v središču bolgarske prestolnice

(Nadaljevanje na 6. strani)

TOVARIŠKO SREČANJE OB 25-LETNICI PARTIZANSKEGA - PRIMORSKEGA DNEVNIKA

Lahko smo ponosni, da smo prav na Primorskem dobili prvi partizanski dnevnik

Odgovorni urednik Primorskega dnevnika Stanislav Renko pozdravlja udeležence tovariškega srečanja

radodarnost, obzir in vrljnost, močatost in pogum.

Ko me je vogaški Peter po tisti strašni ofenzivi, ko je šla smrt mimo vsakogar izmed nas, aprila 1945 prvič videl, se nisva objela, čeprav sva čutila, da bi se morala, bilo bi nemožato, saj je človek nosil puško na rami, me je vprašal:

«Zarko, ali si letos slišal kukavico peti?» «Da, slišal sem jo,» sem mu odgovoril. «In ves, kaj to pomeni, če slišiš kukavico peti?» me zopet vpraša in takoj pojasni, «da letos ne boš umrl.»

Zasmejal sem se mu. V mojem smehu je bila mešanica nejevernosti in take vraže in želje, da bi bilo res tako, kajti v naših mislih se ni bil konec vojne tako blizu.

Vsem tem našim anonimnim borbam, ki ne stopajo na lastno tribunino, ampak se drže skromno v ozadju tako, kakor so tiho in brez hrupa sodelovali v največjem boju, ki ga je slovenski narod bil v svoji zgodovini, sem namenil te besede:

Naj naš vogaški Peter še mnogo let sliši kukavico, Peter, ki posebej vso tisto množico žena in moških, ki so se tiho bojevali.

Naj tudi njihova ušesa slišijo kukavico še mnogo let. Naj bo petje kukavice tudi znamenje, da bo slovensko ljudstvo ne samo dolgo živelo, ampak tudi ustvarjalo boljše življenje.

Naj naš slovenski človek, tu pri nas, sliši vsako leto kukavico, ki naj pomeni, da bo slovenski rod tudi tod živel toliko časa, kolikor pomladi bo kukavica pela.

Govor

Gozada Vesela

V imenu Slovenske kulturno gospodarske zveze je pozdravil predsednik Gorazd Vesel.

Kaj naj zaželimo Primorskemu dnevniku, nasledniku slavnega Partizanskega dnevnika, ob tako pomembnem srečanju jubileja. Mar ne v prvi vrsti tega, da bi kot doslej tudi poslej zvesto stal ob strani vseh in žalostnih dogodkih, ki jih naš slovenski človek doživlja ob svojih uspehih ali neuspehih, da bi ga vedno bodril v njegovi borbi za narodno enakopravnost, za jezikovne pravice, gospodarsko učvrstitev, za kulturne napredek in za živahno udeleževanje vseh slovenskih potencialov v slovenskem narodnem in kulturnem prostoru. In končno, mar mu ne želimo ob tem jubileju tudi tega, da bi kot doslej tudi poslej stal vedno v prvih vrstah boja za pravice delovnih ljudi, za pravične odnose med narodi in državami, za mir v svetu — da bi pri tem svojem delu ob objektivnim informiranjem dajal vsebinsko ugotovitvi, da je že sama resnica revolucionarna.

Zaželel je ob koncu nadaljnjih delovnih uspehov svojim delovnim kolegom, da bi celotni kolektiv proslavil še druge takšne jubileje.

Tov. Renko se je tovarišu za njegove besede prisrčno zahvalil in preden je dal besedo tovarišu Jaki Štularju, zastopniku Društva novinarjev Slovenije, je dejal:

«V to naše zamejsko slavje v teh dneh pa je kanila grenka novica, da je prav sinoči umrl v Trstu dr. Engelbert Besednjak, znani po prvi svetovni vojni, nekdanji poslanec v rimskem parlamentu urednik «Edinosti», predsednik tujkajšnje Slovenske krščansko-socialne zveze in glavni urednik tednika «Novi lista». Dovolite mi, da s tega mesta izrazim ob tej bridki izgubi naše globoko sožalje kolegom pri Novem listu ter vodstvu Slovenske krščansko socialne zveze, zlasti pa pokojnikovi vdovi gospe Zlani.»

Preden je dal besedo tov. Štularju, je tov. Renko navzočim sporočil, da je ravnokar telefoniral iz Ljubljane inž. M. Tepina, generalni konzul SFRJ v Trstu, in povedal, da je v Ljubljani službeno nujno zadržan ter se opravičil, da se srečanja ne more udeležiti, da pa pozdravlja vse navzoče.

Odgovorni urednik je pri tem izrazil generalnemu konzulu zahvalo ter poudaril, da je bil Tepina eden izmed urednikov prve številke Partizanskega dnevnika in je za našo jubilejno številko dal o tem dragocene podatke ter poskrbel tudi za fotografije tiste hiše v Zakraju, kjer se je prva številka urejevala in tiskala. Za vse to je naš odgovorni urednik generalnemu konzulu še posebej zahvalil.

Govor

Jake Štularja

Za njim je navzoče pozdravil predsednik Zveze novinarjev Slovenije tov. Jaka Štular, ki je sporočil pozdrave in čestitke slovenskih novinarjev in tudi drugih novinarjev Jugoslavije.

Poudaril je, da je bil Primorski dnevnik od vsega začetka in je tudi sedaj za gled časnikiarjem v Sloveniji, in je na koncu voščil mladencu Primorskemu dnevniku še dosti let življenja in mnogo uspehov.

Po teh besedah zastopnika bratskega društva slovenskih novinarjev, ki se mu je naš odgovorni urednik prisrčno zahvalil ter poudaril, najtnejše povezanost novinarjev našega dnevnika s kolegi v matični domovini, je podpredsednik prosiškega nogometnega kluba «Primorje» Srečko Sedmak izročil odgovornemu uredniku na poseben pergament napisane čestitke za 25-letnico Partizanskega dnevnika skupaj z dragoceno zlato kolajno.

Končno se je tov. Renko novič vsem zahvalil za udeležbo na tem

uspelem tovariškim srečanju ter povabil navzoče na zakusko, na kateri se je v Kulturnem domu večina zadržala do poznih popoldanskih ur.

Osemdesetletna čitateljca Marija Maver je izročila odgovornemu uredniku eno izmed starih še redkih števil Partizanskega dnevnika in nam kot mati štirih partizanov čestitala, čitateljca Bojke-Vivante pa je darovala za tiskovni sklad našega dnevnika 5.000 lir.

Med številnimi udeleženci so bili tudi deželni svetovalec in župan Dušan Lovriha, občinski odbornik Dušan Hreščak, pokrajinski svetovalec Dušan Furlan, predsednik Slovenske poslovne zveze dr. Robert Hlavaty, tajnik Slovenske prosvetne zveze Edvin Svab, predsednik začasnega odbora za kulturni dom dr. Frane Tončič, prof. Ubald Vrabec, Ema Tomazič, član italijansko-jugoslovanskega mešanega odbora Ctromir Kolenc, svetovalec za slovenske šole prof. Stane Mihelič, ravnatelj Študijske knjižnice iz Koprca Srečko Vilhar, prvi urednik Partizanskega dnevnika France Vreg-Mile, eden prvih partizanskih časnikarjev na Primorskem Andrej Pagon-Ogarev, več bivših dopisnikov Partizanskega dnevnika in bivših časnikarjev Primorskega dnevnika in mnogi drugi.

Ob zakuski, ki je sledila, so se udeleženci prijateljsko in tovariško porazgovorili o tem in onem ter obujali spomine na čase, ko je širjenje slovenske besede veljalo za zločin, in na čase, ko se je sredi gozdov obnavljalo slovenski tisk na Primorskem, ter o vsem povojnem razdobju, ki je tako razgibalo naše ljudi vse do današnjih dni, ko boj za uveljavitev naših pravic se ni dokončan in še teče.

Stiskanja rok in čestitanja ni bilo ne konca ne kraja. Srečanje je potekalo v lepem tovariškem razpoloženju vse do poznih popoldanskih ur, ko se nekateri kar niso mogli posloviti od tovarišev, s katerimi so se ob tej priložnosti srečali morda po dvajsetih ali več letih. Mnogi so izrazili željo, naj bi se taka srečanja med časnikarji ter stariimi in novimi borci za naše pravice povabila, ker so lepa priložnost, da se naši ljudje med seboj seznanjajo in še bolj povezujejo.

Potek srečanja je snemala tudi ljubljanska televizija.

ALBERT URDIH

MIZARSKA DELAVNICA VENIER JOSIP NABREZINA št. 2

želi svoji klienteli veselo praznike

PEKARNA IN SLASČIČARNA Jazbec

NABREZINA (center) Tel. 20174

Ob spomenu na Ivana Cankarja

(Nadaljevanje s 5. strani)

begu. V smislu alternative, pojmovane kot bitnost, zahteva ena ali druga odločitev veliko poguma. Pogumen pa je človek, ki se odloči. Toda ob neizpodbitnem dejstvu svoje pripadnosti se mora človek odločiti za svojo bitnost. V trenutku pa, ko se zaveže, da utripa s tvojim srcem vsa naša zemlja, postane še tako majhen košček človeštva nenadoma cel svet in ti odleže. Uježi si trenutek in se je čas ustavil. Čudna so pota človekove eksistence. Bitnost pa je ena sama. Osnovni pogoj naše bitnosti pa je samoobrambna borba na tej zemlji sprtičku zasidranem v gnezdu srca. Samo v kulturni bomo našli tisti živijski humanizem, ki smo ga danes ob spomenu na Ivana Cankarja naglasili, humanizem, ki bo našemu človeku vili zavest, da ni manjvreden, ker je sin majhnega naroda, da je konec hlapčevstvu in ponižanjem, da je ponosna pesem naše domačije globoko zakoreninjena v zemlji.

In čim bolj smo živi, tem trdnje bo stal ta most, ki mu je usoda dodelila žilnost naloge humanističnega posredovanja med narodi. Samo v tej sintezi bomo lahko ozdraveli in zato smo danes, v tem novem slovenskem domu prikljical med našo Ivana Cankarja, velikega slovenskega človeka. Od Matajurja, preko Soče do Miljskih hribov nas čaka trdo delo kulturne prepore. Tega pa ne bodo storile parole v imenu agitacijske resnice, tega ne bo storil vzdor o imenu eksistenčne računice materialnega in fizičnega profita. Da smo tu, na tem križišču, po državnih ustaljenih določbah, po mirovnih pogodbah, po enciklikah še prisiljeni na barikade in kljub vsemu živiti, je najvišji izraz našega človečanstva. Naj bo kulturni prepore sinteza vseh, ki govore jezik svobode, pravice, sprave in življenja.

TRGOVINA JESTVIN IN ELEKTRO-GOSPODINJSKIH STROJEV KRIŽMAN VELIKI REPEN 85 Tel. 227-115

NARAVNA MINERALNA VODA ROGAŠKA SLATINA VRELEC DONAT TRST UL. RISMONDO 9 TEL. 761884

MEHANIČNA DELAVNICA S KAROSERIJO GRGIČ PRODAJA VSEH VRSTI NOVIH IN OBNOVLJENIH AVTOMOBILOV NA RAZPOLAGO FIAT 1100 (leta 1958), FIAT 1100 (leta 1960), FIAT 500 (leta 1962), BIANCHINA FAMILIARE 500 (leta 1961), FIAT 600 (leta 1959), GIARDINETTA FIAT 500 (leta 1953) Sprejema vsaka popravila avtomobilov in karoserije ter pranje in čiščenje - Cene ugodne! Filtra postrežba! PADRIČE - Telefon 226-161

(Nadaljevanje s 1. strani)

in Slovenije konzula Hrasta in tisk. atašea Grudna ter se zahvaljujem hkrati za dragocene podatke iz tistih časov za našo jubilejno številko in pozdravljam hkrati tudi ostale člane generalnega konzulata SFRJ Jugoslavije v Trstu.

V posebno čast pa si uredništvo in uprava našega dnevnika štejeta, da lahko pozdravita med nami tovariša Franca Bevka, priljubljene našega primorskega pisatelja, nekdanjega predsednika POOF in PNOO za Slovensko Primorje, ki je bil, kot boste čitali v naši jubilejni številki, nekaj časa glavni urednik Partizanskega dnevnika, ter borbena uvodničarja PD, ki se mu zahvaljujem za ljubeznivo sodelovanje v jubilejni številki. Hkrati mu čestitam k visoki nagradi Avnoja; tovariša dr. Jožo Vilhana, bivšega tajnika PNOO, podpredsednika POOF itd., ki je pisal nešteto uvodnih člankov za Partizanski dnevnik; tovarišico Marijo Vilfanovo, ki je botrovala v Trstu pri prvi številki Primorskega dnevnika.

Naši posebni pozdravi veljajo še: predsedniku Društva novinarjev Slovenije Jaki Štularju, ki ga kot takega najprizirneje pozdravljamo. Poseben pozdrav, ki pa je hkrati tudi kolegijski, gre našemu delovnemu tovarišu in novemu predsedniku SKGZ Gorazdu Veselu, zahvala pa vsem sodelovalcem v naši obširni jubilejni številki in vsem, ki so se okrog njenega urejanja ali tiskanja trudili, ter Založništvo tržaškega tiska za storjeni finančni napor, ki ni bil majhen sprito dejstva, da gre v dveh in pol letih že za drugo jubilejno številko, ki sta obe terjali kar precejšnje izredne izdatke.

Izkoriščam hkrati to nevsakdanjo in niti ne vsakoletno priložnost ko se vsi, ki delamo okrog urejanja, tiskanja in širjenja našega Primorskega dnevnika sestajamo in srečujemo sami med seboj in tokrat tudi z našimi čitatelji, ki smo jih vse, brez razlike, povabili na današnje slavje, izkoriščam torej to priložnost, da se vsem zahvalim tako v imenu uredništva kot uprave za vso poštvenost in trud, ki ga vsi iz dneva v dan vlagajo za to, da naš dnevnik lahko vsako jutro izide. Posebna zahvala gre pri tem našim skromnim raznašalom, brez katerih bi marsikatera hiša zlasti v naši okoličini in podeželju marsikdaj ostala brez dnevnika, pa ga vendarle prejme po zaslugi in poštvenosti tistih naših raznašalk in raznašalcev, ki zgodaj vstajajo in se nikoli ne ustrajajo ne burje ne dežja ne snega ne poldnevne ne drugih nepravil in ki morajo večkrat na svoja ramena prevzeti tekoč maršikakšen upravičen odtok ali preost test bralcev, za katerih vročke nisi niti natmanj krivi.

Ni moj namen zadržavati vas in govoriti na dolgo o pomenu tako Partizanskega kot Primorskega dnevnika, saj boste o tem brali dovolj v današnji jubilejni številki. Poudarim naj le, da smo mi vsi ponosni, da je naš Primorski dnevnik naslednik Partizanskega in da je ena naša vsakodnevna skrba, da bi bil in ostal kot tak vedno dovolj borbena glasnik in zagovornik narodnih in socialnih pravic našega ljudstva v zamejstvu od Miljskih hribov pa prek Trsta, Gorice in Benečije do Kanalske doline. Saj je neprecenljiva vloga slovenskega dnevnika med nami že zgolj v dejstvu, da vsako jutro spomni, kateri narodnosti pripada. Hkrati pa naslednik Partizanskega dnevnika vzbuja nove generacije, ki bodo čez četrto stoletje prav tako ponosno in morda še bolj proslavljale 50. obletnico tega edinstvenega dnevnika, ki je bil, kolikor mi je znano, edini partizanski, za potevnem odprniški dnevnik v tedaj okupirani Evropi, kot bomo v Trstu priložnost leto proslavljali 120-letnico prvega tržaškega slovenskega časopisa «Sivljijski rodoljub».

S ponovnim pozdravljenjem vsi dobrodošli zaključujem in svoj kratki nagovor. Prepuščajm besedo tovarišu Borisu Racetu, komisije za danjem načelniku SKGZ, ki je tisk v predsedstvu tako imenovane pokrajinske partizanske tehnične gradilne pravno tiskarne v gozdu pod Vogelom pri Voljskem, kjer je

Govor

Borisa Raceta

Boris Race je v svojem ganljivem nagovoru dejal:

Tovariši iz Primorskega dnevnika so me določili, da govorim v imenu najstarejših tovarišev, ki so sodelovali pri tiskanju Partizanskega dnevnika. Mislim, da sem v Trstu res najstarejši, ker mi je bilo pred 24 leti in pol naložena naloga, da zgradim skupaj z drugimi sodelavci partizansko tiskarno, kjer se bo tiskal Partizanski dnevnik. Dotlej se je namreč razmnoževal na ciklostil. Zahtevam in potrebuje se tedaj terjale vedno več: če smo imeli svojo vojsko, svojo oblast, se pravi, smo bili država in državi, je bilo treba imeti tudi tehni-

uprizarjal hajke, ne bi našli. Našega človeka se nismo bali, skrivali smo pred njim samo zaradi tega, da se ne bi zaradi človeških slabosti ta ali oni pohvalili, da ve, kje je kaj skrivato, ali da bi ga okupatorski vojniki spravili v precep in izsilili iz njega pod grožnjo smrti, kar je vedel.

Priznam moram, da smo bili prepričani, da nihče iz okoliških hiš ne ve, da imamo prav v tisti kanonelski grapi zgrajeno tiskarno. Delali smo, kolikor je bilo človeško mogoče, da se z nihčemer ne izdamo, ali da bi kdo kaj zasumil.

Ko je bil sneg, smo, recimo, zato da ne bi pustili sledov za sabo, hodili navzgor po potoku. Drugače smo vedno skrbno za seboj postajali z listjem. Imeli smo za to službo tovariše, ki so opravičili samo to delo.

Svedra nismo mogli spravevati ljudi, če vedo, da je v bližini njihovih naselij kaj našega, ker bi jih s tem navajali, da o tem razmišljajo in da jim s tem pravzaprav povemo, da nekaj imamo. Tako smo bili tiho mi in oni.

Pa smo se zelo motili. To smo zvedeli po vojni. Lansko leto sem zopet obiskal tiskarno Partizanske-

ga dnevnika Slovenijo in sem ob tej priliki hodil po Konici, to je nasprotnem hribu, od koder bi bilo mogoče kaj videti predvsem pozimi, ko je listje odpadlo, in smo se zavedali, da tudi presajene smreke, ki smo jih postavili pred barake, ne morejo povsem zakriti tega našega velikega bogastva.

Vstopil sem v eno izmed samotnih hiš in pričel pogovor s starostnikom. Vprašal sem ga, ali je med vojno vedel, da imamo na nasprotni strani tiskarno.

«I, seveda sem vedel, da nekaj imate, saj se je zvečer vedno kaj zasvetilo, morda takrat, kadar so se odpirala vrata barak.» No, če bi danes vprašal vsakega posameznega starejšega človeka, ali vsakega, ki je bil takrat otrok, bi mi odgovorili, da nekaj vedel in nekaj sumil.

Toda takrat niso niti hoteli vedeti niti sumiti, zato ker je bilo vse, kar je bilo skrivno pred okupatorjem, tudi njihovo tudi del njih samih.

Če tega ne bi bilo, ne bi tiskarna delala neprestano od polovice septembra 1944 do 1. maja 1945. Ne bi zgradili še druge tiskarne Doberdoba, še večje, za katero nam je že prihajal avtomatični tiskarski stroj in je bila cinkografija za izvedbo klisejev že na poti.

Najmanj 5-6 ofenziv je šlo mimo obeh tiskarn. Ob zadnji prvi dne aprila 1945 so bili okupatorjevi vojniki le nekaj sto metrov oddaljeni od obeh tiskarn, pa jih niso našli. Zadrževala bi samo ena pesada tistih ljudi, domačinov, ki so čakali doma, pa bi ohe tiskarni padli in 70 ljudi bi gotovo zgubilo življenje.

Ko človek po vsem tem obiskuje te kraje in ljudi, ki se mučijo s skopo zemljo, postane sentimentalen. Kar vse ljudi bi objel zaradi njihove veličine, zaradi njihove dobrote in močatosti in danes vredim, da so ostali zvesti svoji zemlji, ki jim izskrva pot in kri.

Vsi ti ljudje so vredni obljuba in ko se srečam s Petrom, Kogejem po priliki z Vogalc pri Voljskem, ga objamem in mi je uri srca tako, kot da bi objel vse ljudi tam. Kajti prav on, ki nam je pokazal prostor, kjer smo po dolgotrajnem in brezuspešnem iskanju postavili tiskarno Partizanskega dnevnika, združuje vse, dobroto in

no opremo na raznih področjih in ni dvoma, da spada med prve prave tisk.

Tisk, ki naj obvešča, ki naj osvvešča, ki naj kaže pot v bodočnost in ki naj bo kos sovražni propagandi.

Lahko smo ponosni, da smo prav na Primorskem dobili prvi partizanski dnevnik. Pa naj je šlo najprej za ciklostiliran dnevnik kot glasilo divizije, potem korpusa in nazadnje OF, predvsem pa potem, ko smo dobili Primorci tiskan dnevnik. Prav v zvezi s tem hočem danes poudariti, zakaj je bilo pri nas kaj takega mogoče. Tovariši, ki so prejimali vsak dan v roke tiskan dnevnik, so namicer pravili, da se niti ne zavedamo, kaj smo s tem dosegli.

Takrat smo se graditelji tiskarne in tudi tiskarji in raznaševalci tiska zavedali, da ni to zaslug zgolj tistih, ki so za to velikopotezno akcijo dali pobudo, tistih, ki so to pobudo uresničevali, da sami, brez entonosti našega ljudstva v boju za svobodo, brez diskretnosti in tihega sodelovanja sphernega našega človeka, tako pomembno delo v takratnih razmerah ne bi bilo mogoče. Zato gre, če komu gre, silovsopredvsem nje-mu, našemu primorskemu človeku, ki mu je 25-letno fašistično suženstvo tako opeklenilo duha in vžgalo upornost proti nasilju, pa vžgalo upornost proti njegovi nali naj gre za nasilje proti njegovi narodnosti ali izkoriščevalno nasilje, da je avtomatično postal borec bodisi z orožjem v roki ali aktivist na terenu, kurir, član organov oblasti. Postale so član te enotne fronte tih mamice slovenskih domov, stari očetje, ki so se morali sami ubadati z zemljo, da so prehanjevali borce, ali otroci, ki so sotrako zarotniško molčali, če so vedeli, kaj partizani kujejo, kje se združujejo ali kje imajo skrivališča.

Že po svobodi in po tem, da bi bili prvi v svoji žalostni zgodovini gospodarji na svoji zemlji, je napravila iz primorskega ljudstva eno samo strnjeno enoto.

Ko smo postavljali tiskarne in druga skrivališča, smo res delali zelo konspirativno, kot smo takrat diskretno in skrivno delo imenovali. Postavljali smo jih v čimbolj skrivne kraje in to predvsem zaradi tega, da jih okupatorji, ki so svoj nos vtikali vsepovsod, ko so

ga dnevnika Slovenijo in sem ob tej priliki hodil po Konici, to je nasprotnem hribu, od koder bi bilo mogoče kaj videti predvsem pozimi, ko je listje odpadlo, in smo se zavedali, da tudi presajene smreke, ki smo jih postavili pred barake, ne morejo povsem zakriti tega našega velikega bogastva.

Vstopil sem v eno izmed samotnih hiš in pričel pogovor s starostnikom. Vprašal sem ga, ali je med vojno vedel, da imamo na nasprotni strani tiskarno.

«I, seveda sem vedel, da nekaj imate, saj se je zvečer vedno kaj zasvetilo, morda takrat, kadar so se odpirala vrata barak.» No, če bi danes vprašal vsakega posameznega starejšega človeka, ali vsakega, ki je bil takrat otrok, bi mi odgovorili, da nekaj vedel in nekaj sumil.

Toda takrat niso niti hoteli vedeti niti sumiti, zato ker je bilo vse, kar je bilo skrivno pred okupatorjem, tudi njihovo tudi del njih samih.

Če tega ne bi bilo, ne bi tiskarna delala neprestano od polovice septembra 1944 do 1. maja 1945. Ne bi zgradili še druge tiskarne Doberdoba, še večje, za katero nam je že prihajal avtomatični tiskarski stroj in je bila cinkografija za izvedbo klisejev že na poti.

Najmanj 5-6 ofenziv je šlo mimo obeh tiskarn. Ob zadnji prvi dne aprila 1945 so bili okupatorjevi vojniki le nekaj sto metrov oddaljeni od obeh tiskarn, pa jih niso našli. Zadrževala bi samo ena pesada tistih ljudi, domačinov, ki so čakali doma, pa bi ohe tiskarni padli in 70 ljudi bi gotovo zgubilo življenje.

Ko človek po vsem tem obiskuje te kraje in ljudi, ki se mučijo s skopo zemljo, postane sentimentalen. Kar vse ljudi bi objel zaradi njihove veličine, zaradi njihove dobrote in močatosti in danes vredim, da so ostali zvesti svoji zemlji, ki jim izskrva pot in kri.

Vsi ti ljudje so vredni obljuba in ko se srečam s Petrom, Kogejem po priliki z Vogalc pri Voljskem, ga objamem in mi je uri srca tako, kot da bi objel vse ljudi tam. Kajti prav on, ki nam je pokazal prostor, kjer smo po dolgotrajnem in brezuspešnem iskanju postavili tiskarno Partizanskega dnevnika, združuje vse, dobroto in

no opremo na raznih področjih in ni dvoma, da spada med prve prave tisk.

Tisk, ki naj obvešča, ki naj osvvešča, ki naj kaže pot v bodočnost in ki naj bo kos sovražni propagandi.

Lahko smo ponosni, da smo prav na Primorskem dobili prvi partizanski dnevnik. Pa naj je šlo najprej za ciklostiliran dnevnik kot glasilo divizije, potem korpusa in nazadnje OF, predvsem pa potem, ko smo dobili Primorci tiskan dnevnik. Prav v zvezi s tem hočem danes poudariti, zakaj je bilo pri nas kaj takega mogoče. Tovariši, ki so prejimali vsak dan v roke tiskan dnevnik, so namicer pravili, da se niti ne zavedamo, kaj smo s tem dosegli.

Takrat smo se graditelji tiskarne in tudi tiskarji in raznaševalci tiska zavedali, da ni to zaslug zgolj tistih, ki so za to velikopotezno akcijo dali pobudo, tistih, ki so to pobudo uresničevali, da sami, brez entonosti našega ljudstva v boju za svobodo, brez diskretnosti in tihega sodelovanja sphernega našega človeka, tako pomembno delo v takratnih razmerah ne bi bilo mogoče. Zato gre, če komu gre, silovsopredvsem nje-mu, našemu primorskemu človeku, ki mu je 25-letno fašistično suženstvo tako opeklenilo duha in vžgalo upornost proti nasilju, pa vžgalo upornost proti njegovi nali naj gre za nasilje proti njegovi narodnosti ali izkoriščevalno nasilje, da je avtomatično postal borec bodisi z orožjem v roki ali aktivist na terenu, kurir, član organov oblasti. Postale so član te enotne fronte tih mamice slovenskih domov, stari očetje, ki so se morali sami ubadati z zemljo, da so prehanjevali borce, ali otroci, ki so sotrako zarotniško molčali, če so vedeli, kaj partizani kujejo, kje se združujejo ali kje imajo skrivališča.

Že po svobodi in po tem, da bi bili prvi v svoji žalostni zgodovini gospodarji na svoji zemlji, je napravila iz primorskega ljudstva eno samo strnjeno enoto.

Ko smo postavljali tiskarne in druga skrivališča, smo res delali zelo konspirativno, kot smo takrat diskretno in skrivno delo imenovali. Postavljali smo jih v čimbolj skrivne kraje in to predvsem zaradi tega, da jih okupatorji, ki so svoj nos vtikali vsepovsod, ko so

Manfreda in njegov čas

Jeseni 1928. leta se je Andrej vpisal na fakulteto za družbene vede v Padovi. Manfreda je bil v stiski z denarjem, ki je bil potreben za njegovo solanje. Skrba mati Marja je tudi tokrat našla rešitev in zagala. Andrej je znal koristno obrniti vsak krajcar, saj je prešel skozi gmotne težave revnega slovenskega dijakina in je bil navajen vsakršne manjšanosti. Bil pa je vedno lepo obločen. Cela njegova oseba je razodela neko izrazito notranjo in zunanjo urejenost, kar je še bolj poudarjal njegove plemenite poteze.

Njegov brat Janko se je učil mersarstva poklica. Po Andrejevi namočeni je obiskal neke ljudi v Kobaridu, Suždu, Volčah in Tolminu. Tako je tajna organizacija prepletala razpredeno pajčevino. Domačin in oblasti so sodili o Janku, da je revčen razposajen mladenič, ki je rad zahajal v veso in v hrupno družbo. Po značaju se je močno razlikoval od Andreja.

V hiši pri Manfredovih je bila v spodnjih prostorih vaška gostilna. Tisti prostor je bil kot nalasč za pričakovana srečanja. Zbrani gostje se niso zmenili za opozorilo, ki je viselo na zidu, napisano z velikimi črkami: TUKAJ SE GOVORI SAMO V ITALIJANSKEM JEZIKU.

Silkovita domača, kobarška in tolminska govornica je pozivila ozračje. Beseda je tekla o izseljevanju ljudi v Argentino o gospodarskih težavah, o silnikah fašističnih oblasti in o drugih dogodkih. V tej gostilni so se večkrat ustajali mimoidoči vozniki za Bovec in v obratno smer. Prihajali so tudi mestni gostje, domačini in režimski uradniki.

Proti večeru se je pritejlo razglašeno slovensko petje zdaj pri enem, nato pri drugem o-mizju, včasih so tudi posegli med goste nadležni karabinjerji, vendar so njihova opozorila še manj zalegla kakor »Damo-klejev meč«, ki je visel na zidu. Narodna zavest na Kobarškem je tiste čase dobivala novega poleta.

Andrej je pred odhodom na univerzo opravil onstran meje važno nalogo. Nekega lepšega jesenskega dne je odšel oprtan z nahrbtnikom na pot. Dogovorjen je bil za sestankom zaradi prevzema protifašistične literature. Dobro je poznal bližino in daljino okolice. Skoraj v vsaki obmejni vasi so mu bili na voljo tajni sodelavci, ki so ga prosto obveščali o gibanju italijanskih obmejnih stražnikov. Ponemok so bile italijanske karavle zelo na redko posejane vzdolž meje, tu pa tam je bila nategnjena boveda žica. Izkusjen poznavalec take »budnosti«, obmejnih stražarjev je z lahkoto obšel; njihove patrulje, ki so skoraj ob enakomernih časovnih presledkih in spremljavi modnih popevkov dokaj glasno obhodile mejno stezo.

Costa in nizka megla je pokrivala gorske grebene. Nepremagljiva ozonost je obdajala človeka, ko je pronicala v kosti v ozračju nasičena vlaga. Andrejevi misli so bile odsojene, ves je bil zbran zavolje tvegane naloge. Kolikokrat ga je narava v njenih stotih obratih očarala, toda tedaj je hodil kot popotnik, ki se mu mu-di čimprej priti do cilja. Čez tri dni se je šele vrnil domov. Čeprav je ponori prehodil veliko razdaljo, ni čutil prave utrujenosti, saj je bil navdušen zadovoljen z dobro opravljenim delom. V domačo hišo je stopil skozi stranski vhod. Ves zadihani in prepoten je legel v posteljo.

Sestnajstletna Pepca je brž pritekla v sobo, ko je slišala Andrejeve korake. Zagledala ga je ležečega na postelji, zato je vsa vpreplašena vzkliknila: — Saj boš zbolel od tolikšne ga napora! Ali se ne zavedaš, kako se izpostavljaš nevarnostim? — Tudi življenje sem pripravil žrtvovati za svoj ideal! — Ji je samozavestno odgovoril Andrej.

— Paziti pa moraš na nesrečo, ki ti nas vse hudo prizadela, zlasti pa mamgo, je Pepca vnovič posvarila ljubljene brata. — Imaš prav, Pepca. Pusti me samega, sedaj potrebujem počitka.

Po njenem odhodu iz sobe je Andrej grebel v neurejene misli. Ze tedaj je slutiti v sebi, da ga čakajo hude preizkušnje. Najbolj je bil občutljiv na lastne občutke, da ne bi mogel povrniti materi tiste dobrote, s katero ga je tako ljubezljivo obdajala. Pepca je doraščala v zavedno slovensko dekle. Vsek dan bolj je postajala za vse Manfredove nepogrešljiva opora, saj je bila zanje razpeta vez prave ljubezni med materjo in bratom.

Andrej je veliko razmišljal in bral leposlovne ter znanstvene knjige. Ze v zgodnji mladosti se je dokopal do bogate ga znanja.

Neko nedeljsko popoldne je bil v družbi s sosedo Mimico Volaričevico, ki je potovala po opravkih v Čedad z ozkotirnim vlakom Kobarid - Čedad. Med potjo sta se pogovarjala o vsakdanjosti. Andrej je skozi okno zrl v celo vrsto senenih kon na senožetih Stola. Bil jih je kot gob pod dežju, ker so tedaj ljudje varčno

pravljali vsako seno bilko. Zadoščal mu je bezen pogled na seno. Spoznal je vrednost prideleka po njegovi količini. Iz tega skromnega podatka je razpredel gospodarsko predavanje z bogatimi in prepričljivimi ugotovitvami ter ocenami težkega položaja izkoriščane kmečkega ljudstva.

Gino Bichci, policijski komisar v Tolminu, je več mesecev pripravil ovačuska poročila za zbiravo podatkov imenovanih »epie. biscitrinij« volitev za fašističnim režim.

Pred marečnimi volitvami 1929. leta so fašistični padjasi izvedli v Idriškem zlobno provokacijo. Njihov agent slovenske narodnosti Karlo Volarič »Sumljive« je ponori natimil Mussolinijevo glavo na hišne zidove ob cesti, obenem pa namazal silke s kravetkom. Na karabinjerjsko postajo pa je poslal nepodpisan seznam z imeni narodno zavednih domačinov, med njimi tudi ime svojega brata, z obtožbo, da so oni storilci opisane dejanja. Toliksina je bila njegova povkvarjenost!

Naslednjega dne so pridivljali fašisti in karabinjerji v vas. Odgnali so s seboj Ivana Gabrščka-Kilncovega, Stanka Jermela-Zlangarjeva, brata Antona in Franca Kurinčiča-Lovrenčeka, Franca Uršiča-Vončevega, Antona Kurinčiča-Vončevega, Ivana Volariča-Sumljevega in še druge domačine. Aretirance so na karabinjerjski postaji v Kobaridu nekaj dni hudo pretepali, nato pa so jih odvedli v gorške zapore.

Preiskava je dolgo trajala, končno so jih pustili, razen 18-letnega Ivana Gabrščka, ki so ga ob nedolžnem obsodili na 15 mesecev zaporne kazni. Se je v začetku leta 1944. je dobil Karlo Volarič zaslužen kazen od članov VOS z območja Jevšček-Livek.

Tigrovcvi so v noči pred volitvami raztrgali v Kobaridu in okolških vaseh mnogo letakov, ki so pozivali volivce, naj glasujejo proti enotni fašistični listi.

Andrej Manfreda je izročil letake tudi Branku Skočirju — Olivu iz Robiča in Alojzu Kurinčiču - Lovrenču iz Idriškega, naj jih raztrosijo ponori, Skočir jih je raztrgal po vaseh Robič in Kred Kurinčič pa v Trnovem in Idriškem.

V knjigi »Slovensko Primorje in Istra«, beremo na strani 131: »Pri tretjih volitvah (ako smemo v tem primeru sploh govoriti o volitvah) niso imeli Slovenci in Hrvatje možnosti, da bi postavili svoje kandidate. Po novem volilnem redu je bila vsa država eno samo volilno okrožje, ki je volilo 400 poslancev. Predložila se je ena sama kandidatna lista, ki jo je sestavil veliki fašistični svet. Med kandidati ni bilo nobenega Slovenca ali Hrvata dasi bi imeli po svoji številni moči pravico do najmanj petih zastopnikov. Volivci so imeli pravico, predloženo listo v celoti sprejeti ali pa jo zavreči. Fašistični vladi pa je bilo mnogo na tem, da prikaže izid tega glasovanja kot bliscit za fašistični režim. Zaradi tega so zlasti na dež« s silo »zbrali volivce in jih v spremstvu karabinjerjev in fašistične milice gonili na volišče.

Vsak polnoleten državljan je moral glasovati za režim ali pa proti njemu. Postavljen je bil pred usodno izbiro: glasovati z »da« (si) ali pa z »ne« (no). Prozorne glasovnice so omogočile volilni komisiji, da je z lahkoto ugotovila voličevo voljo. Tiste volivce, ki so glasovali za »ne«, so vpisali v poseben seznam. Vsa poznejša leta so jih preganjali na primeren način. Največ volivcev je glasovalo proti fašistični listi v samem Kobaridu.

Učitelj Franco Nuzzi, kobarški fašistični sekretar, je tiste dni oblastno ukazoval razprtim fašistom Bassiniju, Amletu in drugim iz Kobarida, da morajo odkriti »tiste preklete teroriste«, ki so jim zaigali šole in otroške vrte ter trošili letake proti volitvam.

V razgovoru s karabinjerjem marešalom so mu silile oči iz jamic zaradi razkaznosti, ker so tavalj v temi. Tako je postajal njegov obraz še bolj okruten. Trudil se je na vse pretege, da bi tudi v javnosti strahoval volivce. Sumljive osebe je klical na krajshe ali daljše razgovore, da bi odkril kakšno objektivno sled protifašističnih dejanj.

Bichcijeve in Nuzzijeve go-reča prizadevale niso dosegla uspeha. Tajna organizacija si je pridobila s časom nove izkušnje za podtalno delovanje; zaradi tega je zlasti pred in ob samih volitvah opravila uspešno ustno ter pisarno propagando proti režimu, ne da bi oblasti odkrile izvrševalce nevarnih podvlog.

Leto 1929 je bilo po vsej Juljski kraini izredno bogato na dogodkih zoper tlačitelje našega ljudstva, toda vse bolj je raslo v njem upanje v svobodo. Andrejeva aretacija

Tudi v Padovi je Andrej našel ugodna tja za nadaljevanje svoje politične dejavnosti med svojimi vrstniki slovenske narodnosti. V primerjavi z velikim številom italijanskih študentov, je bilo tam sorazmerno malo Slovencev.

Fašistična policija je imela za vsakega »tujerodeca« kartotčni list, tako imenovani »skedarij«, z natančnim opisom resničnih in tudi neresničnih podatkov. Tudi Andrej je bil med nezanesljivimi elementi, kot so jih tedaj opredelili po nadzorstvu nad državljanji, ki ga je dosledno izvajala policijska država.

V tistem znanem univerzitetnem središču je živo začelo študijsko leto. Studentje so že v poznem popoldnevu in posebnim zvečer preplavljali ulice ter javne lokale. Zgovorni Italijani so se obregli v vsako mimoidočo žensko, medtem ko so Slovenci radi ogledovali mestne zanimivosti.

Po večerih so zahajali v zakatno kavarnico, iz katere je včasih zadonela slovenska pesem. Kavarnar ni bil nasproten taki hrupni družbi, vendar ni razumel besede tujega jezika, zaradi tega jih je opozarjal na predpise, ki so veljali za tuje. Ponavadi se je vedno vse dobro izteklo, brez posledic. Tako dokaj brezskrbno razpoloženje je trajalo le po dva do tri mesece, dokler je študij postal zahtevnejši.

Med italijanskimi in slovenskimi visokoolci so se spletla prista prijateljstva, razen s fanatično nastrojenimi posamezniki, ki so poveličevali fašistični režim. Slovenski študentje so dobro obvladali italijanski jezik, saj so Slovenci znani kot talentirani ljudje za učenje tujih jezikov. Njihov bogat besedni zaklad Dantejevega jezika jim je pridobil splošno naklonjenost.

Andrej je stanoval skupaj s svojimi študentskimi tovariši pri italijanski družini v mestni okolici. Ta družina je oddajala gostom več sob. Vsako sprejembo o preselitvi ali odselitvi svojih najemnikov je moral hišni lastnik javljati oblastem. Dobrodušni močelječ je tako nenamerno pomagal policiji v

rake, toda zasledovalec se mu je prijel pri neolodljiva senca. Prav gotovo je imel stroga navodila, naj svojega »objekta« ne izpusti iz oči.

Naslednjega dne po tistem dogodku se je Andrej pogovarjal s svojim prijateljem, študentom iz Trsta. — Mislim, da je zadeva v zvezi z aretacijami naših ljudi, — mu je nekako zaskrbljeno dejal Andrej. — Če te je spremljal tisti tip, ne more biti le gola slučajnost. — Odpotoval bom čimprej domov. — Ali si kaj zaskrbljen? — Resnici na ljubo, se mi ne obeta nič dobrega. — Jaz bi se otresel takega nezaželenega spremljevalca. — Glej ga, šalivca — se je nasmejal Andrej. — Vseč mi je tvoja ravnodušnost. — Enkrat te jaz zjem, drugič pa pes, pravi nam stari pregovor. Minila jim je volja, da nam štejejo korake. — Jutri bom sporočil na dom, da se vrnem v nekaj dneih. — Prav imas.

Po tem razgovoru se je Andrej pripravil za odhod proti domu. Preden se je poslovil od prijateljev in znancev, je brzojavno sporočil svojem v Kobaridu, da je predčasno opravil predpisane izpite. To ni bilo navadno slovo od študentskega življenja, ampak mejniki novih dogodkov, ker so bila tista kratka univerzitetna leta zanj nadvse plodna.

Na Kobarškem so že 6. decembra 1928. leta aretirali Rudija Uršiča, ki je bil organiziran v protifašističnem gibanju. Z Andrejem sta tesno sodelovala pri organiziranju protifašističnega shoda na Krnu. Prav tako se je sestajal s Stanetom Zagarjem, svojim bratrancom, ki je večkrat ilegalno prihajal iz Jugoslavije na to območje. Rudija so konfirirali na otok Ponzio do spomladi 1931. leta, nato je ostal doma pod triletnim policijskim nadzorstvom. Fašistične oblasti so ga preganjale vsa poznejša leta. Leta 1927 je aranžiral okno v svoji trgovini in sestavil iz volnenih niti barve slovenske zastave. Zloglasni kobarški fašisti Amletio, Giulio in Dario so opazili njegov trik, in ga obiskali ter pretepali.

Andrej je nenadoma prispel domov, zato so ga svojci spraševali o njegovi predčasni vrnitvi. Sestri Pepci je omenil zasledovanje v Padovi. Policijski komisar Gino Bichci je naročil marešalu, naj ukrepe vse potrebno za Andrejevo aretacijo. Kobarški marešal je svoje pohlevne karabinjerje podrobno poučil o prejeti nalogi. Zabalil jim je, da morajo pregledati vsak papir in temeljito preiskati Andrejevo spemalno sobo. Čuvarji javnega reda so bili ta čas podobni otrokom, ki jim je oče kupil zaželeno igračo.

Za Manfredove so 25. marca 1930. leta nastopil usodni dogodki. V Andrejevi življenju so odprli novo poglavje, njegovim svojem pa namenili polno bridkosti.

Mati je bila ponosna na svojega »Drejelca«, saj so ga vzljubili daleč naokrog. Na njegov dom so prihajali zadnja leta mnogi znani in neznanji okvalci, ki so se obračali nanj, ali pa pustili zanj kakšno sporočilo. Postal je duša vidnega in nevidnega delovanja. Andrej se je razdaljal kmečkemu človeku, intelektualcu in mladini. Z njegovo veliko vnemo je nastalo široko razpredeno žarišče protifašistične dejavnosti

na celotnem gornjesoškem območju. Tistega dne je kot po navadi odšel v dopoldanskih urah na kobarški trg. Nekaj minut pred enajsto si je kupil časopis v trafiki. Na domu sta se Marija in Pepca zdrževali v kuhinji, ko sta se pojavila na vratih dva karabinjerja. Hipoma jima je šinila misel, zakaj sta prišla na obisk. — Pokažite nama sobo, v kateri prebiva Andrej Manfreda, — je osorno spregovoril starejši karabinjer. — Izvolita, tu je njegova soba — je odgovorila mama. — Vstopila sta v sobo in začela sta preiskovati vsak kotiček. Pregledala sta solske in ostale knjige, brskala po predalih, prevračala posteljnino in zabadala z železno palico v vsako spranjo.

Med tem je Andrej bral jutranji časopis. Naenkrat sta se marešalo in njegov pomočnik pojavila za njegovim hrbtom in položila nanj roke. Marešalo mu je sporočil ukaz, naj sila sledi. — Andreja sta odvedla na bližnjo, nekaj sto metrov oddaljeno karabinjerjsko postajo. Tudi on enajstih so se za njim zaprla vrata.

Sele po dvehmuri preiskavi sta karabinjerja zapustila Manfredovo hišo. Odnela sta s seboj veliko knjig in pisem, ne da bi kolikoljka razumela njihove vsebine. Na karabinjerjski postaji so Andreja temeljito preiskali, od nog do glave. Odvezli so mu vezalke na ceviljih, kravato in pas, kakor so zahtevala ustrezna jetniška pravila. Ostal je sam v temni celici, na golih deskah. S težavo se je privajal na slabotno svetlobo, ki je pronicala skozi majhno spranjo na okovanih vratih in okence z rešetkami. Celica je močno zaudarjala po plesnobi in zatohlosti, odpirali so jo le takrat, ko je sprejemala neprosto-voljne goste.

Čeprav je dolgo aretacijo silitil, se je vse tako nenadoma pripetilo, da ni utegnil razmišljati o sebi in spoznati vzroke nastalega položaja. Nemirne misli so mu odhajale k svojem in dogodkom zadnjih let. V sebi je sklenil zanikati vsako obtožbo, ki bi utegnla obremenjevati sojetnike. Zanj so bili takšni sklepi nepreklicne moralne obveznosti.

»Tresk, tresk!« so na zarijavih tečajih zavilila celinca vrata. V poltemi je Andrej zagledal karabinjerjskega marešala v spremstvu enega karabinjerja. S svetliko, je marešalo poiskal jetnika in mu ukazal z arogantnim glasom, naj vstane. Z lisicami na rokah je težko vstal s pograda. Medtem ga je marešalo zmerjal s prostakimi besedami, da je prišla ura za obračun njegovih »terorističnih dejanj«. Preden je zapustil celico, ga je večkrat udaril po obrazu s pestjo. Takšen je bil Andrejev sprejem pri pokornih izvrševalcih danih ukazov fašistične ohole oblasti.

Tistega dne je zunaj enakomerno kapljal dež. Nizki oblaki so se podili pod vrhove bližnjih planin. Minilo je nekaj ur od tega žalostnega dogodka, ko je že Janko obvestil člane tajne organizacije o grzeči nevarnosti. Nekateri med njimi so šil zdroma in se skrili na varno Prav tako je Pepca v vasi povedala prijateljem, kaj se je pripetilo z Andrejem.

Po spominih Andrejevih sodejcev in sodelavcev napisal VID VREMEC

Oboroženo ljudstvo edino jamstvo neodvisnosti in svobode

Narodi Jugoslavije so si z ogromnimi ljudskimi in materialnimi žrtvami priborili svojo svobodo. V potu svojega obraza so po narodnosvobodilni vojni najprej obnovili svojo razvno domovino in postavili trdne temelje njenega nadaljnega družbeno, političnega, gospodarskega in vsestranskega razvoja, katerega rezultati uživajo občudovanje vsega objektivnega inozemstva. Razumljivo je, da je jugoslovansko ljudstvo, ki je v zadnji vojni tvegalo vse za svobodo (»Bojle grob nego roba«), danes če bi kdo skušal ogroziti njegovo neodvisnost, pripravljeno se na večje žrtve, ker mora, poleg svobode, brantiti tudi vse njene dragocene povojne pridobitve.

Grenke izkušnje v preteklosti so naučile ljudstvo Jugoslavije, da se mora za obrambo svoje svobode in neodvisnosti nasloniti samo na lastne sile. Zato je po vojni posvetilo veliko pozornost ljudski armadi in mu nikdar ni bilo žal precejšnjih materialnih žrtv za njeno opremo in borbeno sposobnost. Vse dosedanje vaje so pokazale, da te žrtve niso bile zaman in da je ljudska armada tako dobro izurjena in opremljena, da je sposobna takoj prilagoditi se vsem nepričakovanim situacijam in dati morebitnemu napadalcu učinkovit odpor.

Poleg moderne opremljene in izurjene armade je glavna obramba moč Jugoslavije tudi v njeni neodvisni, miroljubni politiki, t. j. v zavesti vsakega Jugoslavana, da se bo, če bo potrebno, boril vedno samo za pravično stvar, da ne bo nikdar poklican ogroziti svobode in neodvisnosti drugih narodov, posegati za tujim, temveč samo brantiti svojo.

Neodvisnost Jugoslavije je zaradi njenega strateškega položaja (vse važne komunikacije v južni Evropi vodijo skozi Jugoslavijo: na zahod »ljubljan-ska vrata«, na vzhod skozi dolino Nišave, na jug skozi var-darsko dolino) važen dejavnik razvojnega sil, na kateri danes počiva svetovni mir. Vsak pokuš ogrožanja neodvisnosti Jugoslavije bil bi zato za napadalec in za svetovni mir gotovo zelo usoden. Morebitni napadalec na Jugoslavijo bil se zelo ustel, če bi računal na uspeh naglega, nepričakovane ga napada. Izkušnje vseh agresivnih zadržkih let kažejo, da se z nikakršno premočjo ne more zlomiti odpor ljudstva, ki ima jasne perspektive svoje borbe. In če je ta odpor vojaško organiziran in voden, tedaj se napadalec, neglede na njegovo številčno in tehnično premoč spušča v brezupno vojno, ki se mora prej ali slej končati samo s popolnim porazom napadalec in njegovo smrtjo. To ne dokazujejo le izkušnje iz narodnosvobodilne vojne Jugoslavije, temveč tudi vrsta izkušelj novejših dobe, zlasti pa še vojna v Vietnamu. Na poseben način kaže to tudi zahrbtna intervencija petih držav varšavskega pakta v CSSR. Neglede na kasnejše dogodke in na tiste, ki bodo mogoče še slediti, je dejstvo, da »Blitzkrieg« sil varšavskega pakta ni dosegel zaželenih smotrov. Moralni uspeh je na strani enotnosti ceskoslovaškega ljudstva.

Izkušnje vseh narodov, ki se bore za svojo svobodo, za to, da sami odločajo o svoji usodi, kakor tudi tistih, ki so

danes prisiljeni brantiti svojo neodvisnost, so potrdili, kako upravičena je koncepcija o obrambi Jugoslavije, začrtana v ustavi, ki bo konkretizirana in uveljavljena z novim zakonom o ljudski obrambi. Morebitni napadalec na Jugoslavijo bo naletel na vseljudski odpor. Vsa ka možnost kapitulacije, kot leta 1941, je izključena. Po jugoslovanski ustavi nimata nihče pravice podpisati kapitulacije. Poleg tega nalaga ustava vsem državljanom in organizacijam v primeru zacasne zasedbe njihovega ozemlja, da nadaljujejo z odporom in da izpolnjujejo ukaze organov ljudske obrambe.

Po novem zakonskem snskutku, o katerem bo v kratkem razpravljala zvezna skupščina po kratkem postopku, tvorijo obrambno silo Jugoslavije poleg armade tudi teritorialne oborožene enote organizirane od skupin občanov, v podjetjih, ustanovah, vaseh, občinah, mestih, pokrajinah, republikah. Vsi državljani brez razlike na spol od 16. do 65. leta starosti so obvezniki ljudske obrambe. Vrsto njihove obveze (razvrstitve) določa obrambna oblast občine. Osebe, ki ob napadu nimatej nobene razvrstitve, ostanejo na svojih delovnih mestih. Vsi ostali so dolžni ravnati se po vnaprej sprejetih ukazih. Po zakonskem onskutu so obrambne sile Jugoslavije: armada, teritorialne enote (organizirane v podjetjih, občinah, vaseh, mestih, pokrajinah, republikah), v delovnih organizacijah za zaščito obratov organizirane oborožene enote, enote civilne zaštite in končno delovne enote. Vojaški obvezniki so vsi moški od 17. do 55. leta (rezervni častniki do 60. leta), ter vse ženske od 19. do 40. leta (rezervne častnice do 50. leta) starosti. Vpoklicane ne morejo biti samo noseče ženske in matere otrok do 10. leta starosti. V oborožene enote prav tako ne bodo vpoklicane matere otrok (mlajših od 15 let) če so ločene, neomežene, oziroma žene vpoklicanih. Obvezniki civilne zaštite pa so vsi državljani ne glede na spol do 65. leta starosti.

Naloga oboroženih teritorialnih enot so: borba proti diverzantom, volkumom, morskim in zračnim sovražnim desantom, udeležba v borbenih operacijah skupno z rednimi enotami armade in končno nadaljevanje borbe in odpora po umiku enot redne armade. Poleg oboroženih odredov občanov in delavcev se v okviru teritorialne obrambe v vsaki družbeno politični skupnosti organizirajo posebne službe, takolmenovani centri za obveščanje in alarmiranje, in sicer tako, da tvorijo enoten sistem za vso državo.

Enote civilne zaštite (inženirske sanitetne, za zaščito od radioloških, bioloških, kemičnih sredstev, za čiščenje ruševin itd.) se ustvarjajo povsod. Civilna zaštita mora biti po zakonu organizirana v vsaki hiši, vasi, naselbinu, k raje v ni skupnosti, podjetju, ustanovi, občini, mestu, pokrajini, republiki in zvezi, ki zedinja delovanje vseh služb. V vseh hišah, podjetjih in ustanovah se morajo pripraviti ustrezna zakonodajna in sredstva, potrebna za gašenje požara. Zakon obve-

BOZO BOŽIČ
(Nadaljevanje na 12. strani)

Izreden glasbeni dogodek

Izreden glasbeni dogodek smo dozevili pred 57 leti ko je v Narodnem domu koncertiral slavni Sevcikov godalni kvarteto.

Sestavljali so ga pri Sevčičku dozorile mojstri Lhotsky, Procházka, Moravec in Zelenka. Kvartet je že užíval svetovni sloves in neomajno priznanje. Kdor se ni imel sreče poslušati takih izvajalcev, si more le težko predstavljati visoko duhovnost, ki jo zna poklicani človek s čistim, toplim sročem doseči in z dematerializiranim zvokom vpilvati v poslušalca.

V dvoranji se poslokanje ni hotelo umiriti, a videti je bilo tudi nesteto nemih, od dovtovnosti čustev preobrazjenih obrazov in rosnih oči.

Italijanski kritik, ki je imel prilichnost drugje poslušati ta kvartet (Casino Schiller), ga je hvallil z obilico le poredkoma rabljenih izrazov: »Insieme degno della più alta considerazione — sorprendente veramente per le sue interpretazioni, colorite, robuste, animate. La eccellenza dei singoli elementi e la loro perfetta fusione in un tutto dall'intonazione superba, desta ammirazione sincera — impressionante canto del violoncello — delicatessa di tinte — delicatessa esecuzione.« (Il Piccolo, 16. novembra 1911).

Viktor Sonc, naš nepozabni

umotvor. Samo tehnika, spojena s čutom življaja umotvor, razreva poslušalca, mu presilja kakor električna iskra mozeg in kosti, ga na duhu povzdiga v nadzemske višave in ga silil, da slavo poje boginji umestnosti.

Tak redek vzitek smo imeli dne 16. t. m. v gledališni dvoranji »Nar. doma«, ko so nam 4 češki umetniki, učenci slavnega Sevcika, vivali v sroč najbliažja čustva. Brate Čehi so nam znali tako lepo razkriti čustva glasbenih velikanov in so nam podali vse tako plastično, da zasledovalec ni mogel ostati v nejasnosti. Noben motiv, noben tema se ni izgubil

v kontrapunktu; vse konture so bile tako ostro začrtane, da je oblika dobila res pravo čelo. Dvorakovega kvarteta F. radji op. 95 mi je najbolj ugajal radi svoje lepe kantilene, II. stavek. S takim umevanjem genija, kakoršno so oni kazali, je mogoče prenašati le umetnikom globoke glasbene izobrazbe in velikega čuta. Kako božansko učinkuje zaključek I. stega (II) stavka, ki ga čelo izvede z začetno kantileno zglobljajoč se v pianissimo.

Kaj naj rečem o Smetane kvartetu »iz močega življenja«. Siromak je začrtal v kvartetu svoje življenje, ki je bilo po večini s trnjem obdano. In ka-

ko natanko in iskreno nam pripoveduje svoje tajnosti, svojega gorja in veselje. Kako molstersko je vplel način programne glasbe v kvarteto obliko. Res, on se je znal izraziti. Posebno kontraste v II. stavku, veselost, zadovoljnost je Smetana začrtal prav v živih barvah. S kako polnim čutom in s kakim umevanjem so ti 4 umetniki prenašali vse to! Kako krasno in izrazito je izvel čelst. G. Zelenka kantieno ob koncu III. stavka! Mislij sem, da vidim Smetano pred seboj, ki s tresočim glasom govori in si utira solzo. Za tako prednašanje, kakor je bilo ravno pri kvartetu Smetane, je treba ne

le čuta in tehnike, marveč tudi razumevanja. Tretja točka programa je bil Glazunov A-moj kvartet, ki se je v marsičem razlikoval od prvih dveh. Posebno karakterističen je bil II. stavek, kjer nenadoma vpadne med polifoniho homofonija, v kateri ima čelo zaporedoma toniko in dominantno. Glazunov kvartet zabeta na več mestih dobre rutine, posebno v tretjem stavku. Ze v začetku tega stavka se vsuje kar cela ploha pasaj, ki se prenašajo iz enega instrumenta na drugi. Te pasaje so bile res eksaktno izvedene. Prav posebno je ugajal odstavek, klet so bile prve gosli spremljane po pizzicatu ostalih instrumentov, za kar so tudi umetniki želi obilo pohval od občinstva.

Zal pa, da so pri vseh treh točkah med posameznimi stavki precej molite pavze, v katerih je občinstvo dajalo duška svojemu navdušenju. Hvaležni smo res bratom Čehom za njih gostovanje med nami, ki nam je pričalo o vrstski stopnji njihove glasbene kulture.

V. S.

Kar se glasbe tiče bi rad povedal le-to: občutkov in vtisov, ki bi bili omenjenim podobni, do danes se nisem doživel na nobenem koncertu »moderne« glasbe, tudi če je v pa tam bilo vmes kaj dobrega.

JOSIP MERKU

Andrej Manfreda

VARBLI
KOMORNIN KONCERT
SEVČIKOV
KVARTETA
V. NARODNEM DOMU

PUZVANI
KOMORNIN KONCERT
SEVČIKOVA
SMYČOVHOGV KVARTETA
V. NARODNEM DOMU

PUZVANI
KOMORNIN KONCERT
SEVČIKOVA
SMYČOVHOGV KVARTETA
V. NARODNEM DOMU

PUZVANI
KOMORNIN KONCERT
SEVČIKOVA
SMYČOVHOGV KVARTETA
V. NARODNEM DOMU

PUZVANI
KOMORNIN KONCERT
SEVČIKOVA
SMYČOVHOGV KVARTETA
V. NARODNEM DOMU

ŠPORT ŠPORT ŠPORT ŠPORT ŠPORT ŠPORT ŠPORT

VESNA - UNION 2:1 (1:0)

Zaman ves trud Podlonjercev proti zagrizeni igri Križanov

Kalin se je zaman pognal za žogo, ki jo je Svab usmeril v mrežo. Vesna: Gardini, Verzier, Trejak, Mandanici, Coltellino, Košuta Z., De Michele, Codemo, Svab, Sulčić. Union: Kalin, Truant, Kramersteter, Raimondo, La Pauala, Morabito, Mamillo, Camassa, Franceschini, Bisulli.

LIBERTAS OPČINE-PRIMORJE 1:6 (1:4)

Zmaga prošeškega Primorja s pol ducata zadetkov

Zaradi pomanjkanja igralcev je nastopil za Primorje tudi trener Fragiaco. Libertas Opč.: Stepančić, Vascoito, Dandri, Chermaz, Barnaba, Vascoito, Palumbo, Tuntar, Vocci, Zudini, Ruziczer. SODNIK: Mistrun.

DOMAČI ŠPORT

NOGOMET

3. amaterska liga. 09:00 v Trstu, pri Sv. Ivanu Tecnoferramenta - Union. 10:45 v Trstu, pri Sv. Ivanu Primorec - Libertas Opčine.

Tudi Gardini je bil brez moči pred Bisulijevim strelom

BREG-ZAULE 2:0 (0:0)

Skrajno neodgovorna igra brežanske enajsterice

Igralci se morajo zavedati, da prvenstva še ni konec. Strelec v 4' in 41' d. p. Visintin. BREG: Favento, Kozina, Mauer; Rodella, Sau, Leban; Zonta, Bassanese, Svara, Visintin, Grahonja.

ODBOJKA

Ženski odbojarski turnir v Poreču

Borovke z zelo dobro igro druge na turnirju v Poreču. Turnirja se je udeležila tudi šesterka Brega. V nedeljo je bil v Poreču ženski odbojarski turnir, katerega se je udeležilo pet ekip, od teh tri iz Italije.

G. VIANI-ZARJA 2:0 (1:0)

Nezaslužen poraz bazovskih igralcev

Kljub temu pa so Bazovci še vedno bili boljša postava na igrišču in vsi so bili prepričani v izenačenje, ki je proti koncu tekme padel drugi gol, ki je tako odločil zmagovalca. V 15' p. p. d. Agnolo, v 31' d. p. Savarino.

Prekinjena tekma Azzurra-Sovodnje

Preteklo nedeljo so nogometaši iz Sovodnja nastopili na igrišču v Ločniku proti ekipi Azzurra. Tekmo pa je sodnik malo pred koncem prekinil, ker je dobil sovodnjaki

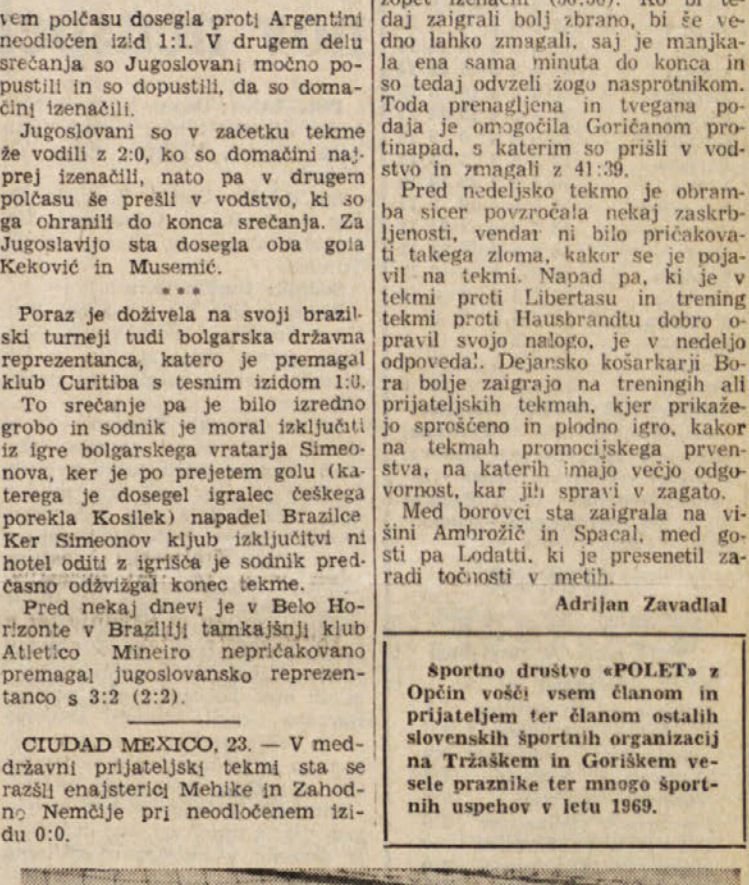
PROMOCIJSKO KOŠARKARSKO PRVENSTVO

Statičnost vzrok Borovega poraza

Bor: Fabjan I. Spacal 15, Starec 3, Sirk, Kralj, Ambrožič 20, Hrovatin V., Hrovatin S., Kafol, Zavaldal. GS ARTE: Cocco 8, Vitorri 3, Lodati 14, Kernat, Lucigrari 5, Genaro 5, Quai 3, Cobelli 2, Bittesini 1.

OPOMBE

CIUDAD MEXICO, 23. - V mednarodni prijateljski tekmi sta se razšli enajsterki Mehike in Zahodno Nemčije pri neodločenem izidu 0:0.

S tekme Primorca z opensko Libertas

LIBERTAS PROSEK-PRIMOREC 0:5 (0:2)

Visoka zmaga Primorca

LIBERTAS PROSEK: Rota, Rusignan, Boličić, Babič, Kocjan, Kotler, Smolizza, Hrovatič, Dagri, Cimet, Manzutto, Boičica. PRIMOREC: Kralj Vladimir, Vilkovič, Sluga, Fontanot, Apatioč, Možina, Šurbet, Riosa, Saina, Race, Križmančić.

MAR DE LA PLATA, - V mednarodni nogometni tekmi je Jugoslavija po premoči in vodstvu v pr...

